

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2015-1-14 (Soruşturma)
Karar Sayısı : 16-35/603-268
Karar Tarihi : 27.10.2016

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Fevzi ÖZKAN, Adem BİRCAN, Şükran KODALAK

B. RAPORTÖRLER : Başak TEKÇAM, Hakan EREK, İbrahim KUŞÇU

C. BAŞVURUDA

BULUNANLAR : - Re'sen/İhbar

D. HAKKINDA SORUŞTURMA

YAPILAN : İzmir Kuyumcular Odası
928 Sok. No: 55/206 Tezcan İş Hanı Mezarlıkbaşı, İzmir

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** İzmir Kuyumcular Odasının başta altının satış fiyatını belirlemek ve fiyatlara uymayan esnafa bazı yaptırımlar uygulamak olmak üzere, birtakım faaliyetlerle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediğinin tespiti.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** İhbarda; İzmir Kuyumcular Odasının (ODA), başta altının satış fiyatını belirlemek ve fiyatlara uymayan esnafa bazı yaptırımlar uygulamak olmak üzere rekabetin kısıtlanmasına yönelik birtakım faaliyetlerde bulunarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u (4054 sayılı Kanun) ihlâl ettiği iddia edilmektedir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** 20.02.2015 tarihli ihbar üzerine hazırlanan 24.02.2015 tarih, 2015-1-14/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulunun (Kurul) 05.03.2014 tarihli toplantısında görüşülerek 15-10/143-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Yapılan önaraştırma sonucunda hazırlanan 04.05.2015 tarihli ve 2015-1-14/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu, Kurul'un 07.07.2015 tarihli toplantısında görüşülerek, 15-28/308-M sayı ile ODA hakkında 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edip etmediğinin tespiti amacıyla aynı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına karar verilmiştir.
- (4) Kurul'un almış olduğu soruşturma kararının ardından, 11.07.2015 tarih ve 7070 sayılı yazı ile 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ODA'ya hakkında soruşturma açıldığına dair bildirimde bulunulmuş ve 30 gün içinde ilk yazılı savunmasını göndermesi talep edilmiştir. ODA tarafından gönderilen ilk yazılı savunma 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen süre içinde 13.08.2015 tarih ve 3820 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.
- (5) 14.12.2015 tarih ve 2015-1-14/BN sayılı Bilgi Notu Kurul'un 24.12.2015 tarihli toplantısında görüşülerek 15-45/748-M sayı ile 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin birinci fıkrası uyarınca soruşturmanın ilk altı aylık süresinin bitiminden itibaren iki ay uzatılmasına karar verilmiştir. Soruşturma Heyeti tarafından hazırlanan 07.03.2016 tarih ve 2015-1-14/SR sayılı Soruşturma Raporu ve ekleri Kurul üyeleri ile soruşturma tarafına 4054 sayılı Kanun'un 45. maddesi gereğince tebliğ edilmiş ve soruşturma tarafının ikinci yazılı savunması talep edilmiştir.

16-35/603-268

- (6) ODA tarafından gönderilen ikinci yazılı savunma, yasal süresi içerisinde 05.04.2016 tarih ve 2297 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Söz konusu yazılı savunma üzerine Soruşturma Heyeti tarafından hazırlanan Ek Yazılı Görüş, 4054 sayılı Kanun'un 45. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca tarafa tebliğ edilmiştir. ODA'nın üçüncü yazılı savunması 20.05.2016 tarih ve 3320 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Tarafın talebi üzerine Kurul, 25.08.2016 tarih ve 16-29/478-M sayılı kararıyla, 26.10.2016 tarihinde sözlü savunma toplantısı yapılmasına karar vermiştir. 26.10.2016 tarihinde yapılan sözlü savunmanın ardından Kurul, 27.10.2016 tarihinde 16-35/603-268 sayı ile nihai kararını vermiştir.
- (7) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** Soruşturma raporunda ve Ek Yazılı Görüşte; ODA'nın, başta altının satış fiyatını belirlemek ve fiyatlara uymayan esnafa bazı yaptırımlar uygulamak üzere rekabetin kısıtlanmasına yönelik birtakım faaliyetlerde bulunmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği, bu nedenle ODA'ya, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ve Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik (Yönetmelik) uyarınca idari para cezası verilmesi gerektiği, ayrıca ihlalin oluşmasında belirleyici etkisi olması nedeniyle, ODA Başkanı Turgay BARANSEL'e de 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin dördüncü fıkrası ve Yönetmelik uyarınca para cezası verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İzmir Kuyumcular Odası (ODA)

- (8) 1952 yılında İzmir Kuyumcular ve Sarraflar Cemiyeti adı altında kurulmuş olan ODA'nın, 2015 yılı Eylül ayı itibarıyla yönetim kurulu; Turgay BARANSEL (Başkan), Serhat DEMİRAY (Başkan Vekili), Ertuğrul YAPICI (Üye), Murat BUYRUKÇU (Üye), Nihat AHLAT (Üye), Mustafa KARPUZKALDIRAN (Üye) ve Bayram İPEKLI'den (Üye) oluşmaktadır. ODA'nın mevcut durumda yaklaşık 1.000 üyesi bulunmaktadır.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (9) Hakkında soruşturma yürütülen ODA'nın kuyumculuk sektöründe faaliyet gösterdiği dikkate alınarak ilgili ürün pazarı, "kuyumculuk pazarı" olarak belirlenmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (10) Soruşturma konusu iddiaların ODA'ya yönelik olması ve ODA üyesi kuyumcuların ürünlerini İzmir'deki müşterilere satması dikkate alınarak, "İzmir" ilgili coğrafi pazar olarak belirlenmiştir.

I.3. Önarastırma Sürecinde Yapılan Görüşmeler ve Elde Edilen Belgeler

I.3.1. Yerinde İncelemede Elde Edilen Belgeler

- (11) Önarastırma kapsamında 19.03.2015 tarihinde ODA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen belgelerden önemli görülenlerine aşağıda yer verilmektedir:

- (12) **Belge-1:** ODA'ya hitaben yazıldığı değerlendirilen imzasız bir yazıda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“ÖNCELİKLE GÖREVE GELDİĞİNİZDEN İTİBAREN İLK İCRAAT OLARAK İŞÇİLİKLERİ YÜKSELTEREK BİZİM PARA KAZANMAMIZ İÇİN YAPTIĞINIZ MÜCADELEDEN DOLAYI ÇOK TEŞEKKÜR EDERİM. FAKAT BU DURUM HAKSIZ REKABETE YOL AÇMIŞ, BURADA VERİLEN SÖZLER BAZI ESNAF ARKADAŞLARCA TUTULMAMIŞTIR. BURADA ALINAN KARARLARI HARFİYEN UYGULAYAN ESNAFLARIMIZ, ESNAF VE İŞ KAYBINA UĞRAMIŞTIR. DAHA ÖNCE AZ İŞLERİ OLAN ATÖLYELER NE HİKMETSE BAŞLARINI KAŞIYAMAZ HALE GELMİŞTİR, BU MANİDAR DEĞİL MİDİR? ŞİMDİ BURADA ATÖLYE İSMİ VERMEK İSTEMİYORUM, FAKAT PERAKENDECI ESNAF TELEFON AÇIP BİLEZİĞİ KAÇA YAPARSIN DİYE SORDUĞUNDA, KUYUMCULAR ODASININ BELİRLEDİĞİ FİYATLARI VERDİĞİMİZ ZAMAN GERİ DÖNMÜYORLAR. BU DA AÇIKÇA GÖSTERİYOR Kİ, ODANIN BELİRLEDİĞİ FİYATLARDAN DAHA AŞAĞI BİLEZİK YAPTIKLARI BELLİ OLUYOR. NASIL Kİ TOPTANCI VE PERAKENDECI DENETLENİYORSA, ATÖLYELER DE DENETLENMELİDİR. UYGUNSUZLUK TESPİT EDİLDİĞİNDE CEZAI İŞLEM UYGULANMALIDIR. O ATÖLYENİN İŞ YAPTIĞI BÜTÜN ESNAFLARDA DAHA SIK DENETLENMELİDİR...”

- (13) **Belge-2:** 25.03.2014 tarihinde ODA Başkanı tarafından tüm üyelere gönderilen Yönetim Kurulu kararında şu hususlara yer verilmiştir:

“(...) 22 AYAR BİLEZİK İMALATÇILARI VE TOPTAN SATICILARININ BULUNDUĞU GRUP TOPLANTISINDA, 22 AYAR BİLEZİK İMALATI YAPAN ATÖLYELER VE SATAN TOPTANCILARIMIZDAN, 01.04.2014 TARİHİNDEN SONRA “DÜZ BİLEZİK EN DÜŞÜK 930 MİLYEM VE EN BASİT CNC BİLEZİKLERİN EN DÜŞÜK 935 MİLYEMDEN SATILMASI” KONUSUNDA MALİYETELERİN ARTMASI SEBEBİ GÖSTERİLEREK TAVSİYE KARARI ALMIŞLARDIR. (...)

TOPTAN SATIŞ YAPANLARIN, PAREKENDE SATIŞ YAPMALARININ YASAK OLDUĞU BİLGİSİ İLE BİRLİKTE “SATIŞIMIZ TOPTANDIR, PAREKENDE SATIŞIMIZ YOKTUR” ŞEKLİNDE TABALA ASMALARININ GEREĞİ, (...)

- (14) Yukarıda yer verilen belgenin devamında ise;

“Kuyumcular Odasında 18.03.2014 tarihinde yapılan toplantıda tel bilezikte 930, cns’de en düşük 935 olmak kaydıyla altta imzası bulunan arkadaşlar söz vermiştir. Yanlış yapan arkadaşta ilk ceza 5 ata ikincide üç katı cezayı kendileri onaylamıştır.”

ifadelerine yer verilmiştir. Söz konusu yazının altında aşağıda yer alan teşebbüslerin ve/veya kuyumcuların isimleri ile imzaları bulunmaktadır:

“(.....TİCARİ SIR.....).”

- (15) Bahse konu belgeden, ODA'nın toptancıların perakende satış kısmına girmesini engellemeye çalıştığı ve bilezik yapımında asgari ölçüt belirlediği, ölçütlere uymayanların cezalandırılması konusunda anlaşmaya varıldığı tespit edilmektedir.

- (16) **Belge-3:** İzmir'in Hatay ilçesinde kuyumcuların temsilcisi olduğu anlaşılan (.....)'ın açıklamalarının bulunduğu belgede şu ifadeler yer almaktadır:

“Hatay temsilcisiyim (.....) odamızın isteği doğrultusunda hataydaki esnaf arkadaşlarımız tek tek aradım fiyat birliğinden memnun olduklarını fakat arkadaşlarımızın genele yakını (.....)'ün fiyatlara uymadığını bildirdiler ben kendimde defalarca kendisini uyarmama rağmen suç üzeri yakalayamadığımız yakaladığımız zamanda inkar etmesinden dolayı bir şey yapamadık gereğinin yapılmasını odamızdan Arz ederiz.”

16-35/603-268

- (17) **Belge-4:** İzmir'in Şirinyer semtinde bulunan (.....) ve (.....) tarafından kaleme alındığı anlaşılan belgede şu ifadeler yer almaktadır:

"14 Ayar= işçilik dahil bir fiyat belirlenerek gerek gr. 75 tl

22 Ayar aynı kalsın

Çey-Yarım Ata= Aynı kalsın

Pırlantada %50 indirim olsun

hurda geri alımı= Toptancı fiatının geri alış fiatı ile Aynı olsun"

- (18) **Belge-4:** İzmir'in Yeşilyurt semtinin temsilcisi olduğu anlaşılan (.....) tarafından oluşturulduğu anlaşılan belgede:

"Seçilmiş Ürünlerde %30 yapıp elimizde kalmış Modası geçmiş ürünleri çıkarmış olup Vitrini temizlemiş olup Yeni modellerle Vitrini müşteriye sunma fırsatı oluşturmuş oluruz zihnet altında indirim yapmak Müşterinin devamlı indirim isteme fırsatı doğurur."

ifadeleri yer almaktadır.

- (19) **Belge-5:** (.....) tarafından oluşturulan belgede ise;

"(...) Lütfen Cumhuriyet altından olan (1-2-3-4-) Liralık küsuratları bizleri çok zorluyor. Dostlarımıza karşı çok zor durumda kalıyoruz."

ifadeleri bulunmaktadır.

- (20) **Belge-6:** (.....) tarafından hazırlandığı anlaşılan belgede şu ifadeler yer almaktadır:

"Çeyrek ve Diğer Zihnet altınlarda indirim istemiyoruz

Ancak 14 ayar'da %2 indirim olabilir. Ayrıca Bilezik indirimsiz satılmasını istiyorum."

- (21) **Belge-6:** (.....) tarafından oluşturulan belgede;

"Bizler şu anki fiyat birlikteliğine yeni yeni alışmışken en az bir yıl daha herhangi bir ürün için indirim yapılması çeşitli sakıncalar doğuracaktır. Bizler yeni yeni zirveye doğru çıkmışken, zirvedeki yerimizin sağlam olması için süre gerekli. Zirveye çıkmak çok zor Ama o zirvede Kalmak daha zordur. Zirvedeki yerimizin sağlam olması için 1 yıl daha zamana ihtiyacımız vardır ondan sonra indirim gidilebilir."

ifadeleri yer almaktadır.

- (22) **Belge-7:** (.....) adına oluşturulduğu anlaşılan belgede;

"İndirim haftalarından iş yapamadığımız 3. Ay gibi bir Ay seçilerek o aydan indirim yapılması. Bırak fiyatları bizim fiyat listesi olan tabletlerden (Not: 75 TL işçiliksiz müşteriye) yazılması. Mesela 14 ayar gramı 75 tl den yazılarak esnaf arası beraberliği sağlamış oluruz."

- (23) İzmir'in Buca ilçesinde faaliyet gösteren (.....) tarafından hazırlanan belgede ise;

"Müşterilerimiz ve esnaf arkadaşlar bu fiyatlara alışmış durumdadır. Ziyet ve Ata da aynı şekilde devam etmeyi uygun buluyorum. 14 Ayar ürünlerde indirimi uygun buluyorum. Billboardlarda kısa süre için Kampanya başladı yazarsak daha ilgi çekici olabilir."

ifade edilmektedir.

- (24) **Belge-8:** İzmir'in Buca ilçesinde faaliyet gösteren ve aynı zamanda semt temsilcisi olduğu anlaşılan (.....) tarafından kaleme alındığı anlaşılan "KUYUMCU ESNAFI TOPLANTISINDA ÖNE ÇIKAN KONULAR" başlıklı belgede şu hususlar yer almaktadır:

".../.../... Tarihinde İZMİR KUYUMCULAR ODASI BAŞKANLIĞI'nda düzenlenen Kuyumcu esnafının sorunları ve çözüm önerilerinin tartışıldığı toplantıda esnaflarımızın kendi aralarında almış oldukları tavsiye niteliğindeki prensip kararları aşağıdaki şekilde sıralanmıştır.

1- 22 ayar bilezik satışlarında, odanın açıklamış olduğu tavsiye bilezik fiyatının en çok; 2 tl altında satış yapılacağı bunun dışında indirim yapılmayacağı.

2- Çeyrek, yarım, tam, Ata altını satış fiyatlarında kesinlikle indirim yapılmayacaktır, odanın açıkladığı fiyatlardan satış yapılabilecektir (Kredi Kartı ile satışlarda Çeyrekte 4, Yarımda 8 Ziyet ve Ata Altında 16 TL, 22 Ayar Bilezikte %3 komisyon ilanı edilecektir. Gram Altın indirimsiz 22 Bilezik fiyatından KK ile %3 komisyon ilave edilerek satılacaktır.).

3- Yeni Çeyrek 5 TL Yeni Yarım 10 TL Y.Ziyet 20 TL Ata 20 TL aşağı alınacaktır.

4- 8 ayar hurda alışları en çok; 250 milyem,

14 ayar hurda alışları en çok; 550 milyem,

18 ayar hurda alışları en çok; 675 milyem,

22 ayar hurda satışları en çok; 900 milyem X has satış fiyatından olacaktır.

Bu fiyatların altında alış yapılabilir, ancak kesinlikle üstünde satış yapılamaz.

5- Baskı tarzında çeyrek, yarım, vs, alınıp satılmayacaktır. (...)

12- Kasada para yoksa hurda'ya fiyat verilmemesi, Yeni ürüne fiat verilmemesi

13- Telefonda odanın tavsiye ettiği fiyatların verilmesi (...)

15- Camlara brandalara işportacı gibi fiyat yazılmaması

16- Müşteriye fiyat birliği var vs. denilmeyecek kararımız düştüğü için indirim yapmıyoruz denilsin

Alınan tavsiye kararlar, .../.../... tarihinden itibaren yürürlüktedir.

İşbu tutanak; İzmir Kuyumcular Odası nezdinde yapılan bilgilendirme toplantısı sonucu Kuyumcu Esnaflarının kendi aralarında almış olduğu tavsiye kararların bir metnidir."

(25) **Belge-9:** Kuyumculara dağıtıldığı anlaşılan bir duyuru metninde;

“Tüm Kuyumcu Esnafımızın Dikkatine!!!

23 10 2014 Perşembe günü Tamir ve Özel sipariş yapan atölyecilerimizle yapılan geniş katılımlı Toplantıda atölyeci esnafımızın işçilik ayar ve patenli ürün konuları ele alınmıştır. Bu konudaki sorunların çözüme kavuşturulabilmesi için gereken kararlar oy birliği ile alındı.

Buna göre 27 10 2014 Pazartesi tarihinden geçerli olmak üzere

**En küçük tamir kaynak küçültme, büyütme 4 tl (dört tl.)*

**İsim kolyeler 35 tl (otuz beş tl.)*

**Aile kolyeleri isim başına 25 tl (yirmi beş tl.) olarak belirlenmişlerdir.*

Fiyatlar atölyeci esnafımızın kendi aralarında aldıkları karardır.

Odamız özellikle bu konuda belirleyici olmamıştır.

NOT: Ayar denetimleri isim kolye ve tamirat yapan atölyelerde belirli periyotlarda yapılacağını bu konunun Odamızın sıkı denetimi ve kontrolünde olacağını tüm kuyumcu esnafımıza bildiririz.”

ifadeleri yer almaktadır.

(26) **Belge-10-11:** “BUCA İLÇESİ KUYUMCU ESNAFI TOPLANTISINDA ÖNE ÇIKAN KONULAR” başlıklı belgede aşağıdaki hususlar yer almaktadır:

“29/04/2014 Tarihinde İZMİR KUYUMCULAR ODASI BAŞKANLIĞI’nda düzenlenen Kuyumcu esnafının sorunları ve çözüm önerilerinin tartışıldığı toplantıda esnaflarımızın kendi aralarında almış oldukları tavsiye niteliğindeki prensip kararlar aşağıdaki şekilde sıralanmıştır.

1- Esnaf temsilcileri seçilmiştir

2- a) 22 ayar bilezik satışlarında, odanın açıklamış olduğu tavsiye bilezik fiyatının en çok; 2 tl altında satış yapılacağı bunun dışında indirim yapılmayacağı,

b) Çeyrek, yarım, tam, Ata altını satış fiyatlarında kesinlikle indirim yapılmayacaktır, odanın açıkladığı fiyatlardan satış yapılabilecektir.

c) 8 ayar hurda alışları en çok; 250 milyem,

14 ayar hurda alışları en çok; 550 milyem,

18 ayar hurda alışları en çok; 675 milyem,

22 ayar hurda satışları en çok; 900 milyem X has satış fiyatından olacaktır.

Bu fiyatların altında alış yapılabilir, ancak kesinlikle üstünde satış yapılamaz.

d) Baskı tarzında çeyrek, yarım, vs, alınıp satılmayacaktır (...)

10- Kasada para yoksa hurda’ya fiyat verilmemesi.

11- Yeni ürüne fiyat verilmemesi.

12- Telefonda odanın tavsiye ettiği fiyatların verilmesi (...)

14- Camlara brandalara işportacı gibi fiyat yazılmaması.

15- Müşteriye fiyat birliği var vs. denilmeyecek karlarımız düştüğü için indirim yapmıyoruz denilsin.

Alınan tavsiye kararlar, 30/04/2014 tarihinden itibaren yürürlüktedir.

İşbu tutanak; İzmir Kuyumcular Odası nezdinde yapılan bilgilendirme toplantısı sonucu Kuyumcu Esnafının kendi aralarında almış olduğu tavsiye kararların bir metnidir.”

(27) Söz konusu belgenin devamında yer alan semt temsilcilerinin isimleri şu şekildedir:

- Buca Temsilcisi: (.....)
- Şirinyer Temsilcileri: (.....)
- Gediz ve Göksu Temsilcileri: (.....)
- Üçkuyular, Çevik Bir, Heykel, Atatürk Mah. ve Yıldız Mah. Temsilcileri: (.....)
- Kozağaç ve Çamlıkule Temsilcileri: (.....)
- İşçievleri ve Evka Temsilcisi: (.....).

(28) **Belge-12:** Yukarıda yer verilen belgeye benzer nitelikteki “ÜÇYOL, HATAY, ÜÇKUYULAR, EŞREFFAŞA, YAĞHANELER, ÇİMENTEPE, KADİFEKALE KUYUMCU ESNAFI TOPLANTISINDA ÖNE ÇIKAN HUSUSLAR” başlıklı belgede ise şu ifadeler yer almaktadır:

“22/04/2014 Tarihinde İZMİR KUYUMCULAR ODASI BAŞKANLIĞI'nda düzenlenen Kuyumcu esnafının sorunları ve çözüm önerilerinin tartışıldığı toplantıda esnafımızın kendi aralarında almış oldukları tavsiye niteliğindeki prensip kararları aşağıdaki şekilde sıralanmıştır.

1- Esnaf temsilcileri seçilmiştir

2- a) 22 ayar bilezik satışlarında, odanın açıklamış olduğu tavsiye bilezik fiyatının en çok; 2 tl altında satış yapılacağı bunun dışında indirim yapılmayacağı.

b) Ziyet altın satış fiyatlarını odamız yaklaşık; çeyrek altında; 5 tl, yarım altında 10 tl; ziyet altında 15 tl, Ata lirada; 10 tl, olmak üzere açıklayacak ve odanın açıkladığı fiyatlardan satış yapılacak, kesinlikle indirim yapılmayacaktır.

c) 8 ayar hurda alışları en çok; 250 milyem,

14 ayar hurda alışları en çok; 550 milyem,

18 ayar hurda alışları en çok; 675 milyem,

22 ayar hurda satışları en çok; 900 milyem X has satış fiyatından olacaktır.

Bu fiyatların altında alış yapılabilir, ancak kesinlikle üstünde satış yapılamaz.

3- Baskı tarzında çeyrek, yarım, vs, alınıp satılmayacaktır (...)

10- Kasada para yoksa hurda'ya fiyat verilmemesi.

11- Yeni ürüne fiyat verilmemesi.

12- Telefonda odanın tavsiye ettiği fiyatların verilmesi

Alınan tavsiye kararlar, 28/04/2014 tarihinden itibaren yürürlüktedir.

İşbu tutanak; İzmir Kuyumcular Odası nezdinde yapılan bilgilendirme toplantısı sonucu Kuyumcu Esnafının kendi aralarında almış olduğu tavsiye kararların bir metnidir.”

(29) Belgenin devamında yer alan semt temsilcilerinin isimleri şu şekildedir: (.....) (Üçyol)- (.....) (Üçyol)- (.....) (F.ALT)- (.....) (F.ALT)- (.....) (Eşrefpaşa, Yağhaneler, Çimentepe, Kadifekale semtlerini temsilen)- (.....).

(30) **Belge-13:** 28.10.2014 tarihinde (.....) tarafından ODA'ya atılan "BİRLİKTE KUVVET DOĞAR" başlıklı e-postada şu hususlar yer almaktadır:

" (...) Tıpkı fiyat birlikteliği konusundaki kararlılığımız ve işin üzerine giderek çözüme ulaşmamıza etken olan birlikte ve beraberliğimiz kredi kartına taksitlendirme kısıtlaması sorunun aşılmasında da etkili oldu. (...)"

1.3.2. Teşebbüslerle Yapılan Görüşmelerde Elde Edilen Bilgiler

(31) 19.03.2015 tarihinde (.....) yetkilisi (.....) ile yapılan görüşmede (Belge-14) şu hususlar ifade edilmiştir:

"Kuyumcular satış fiyatlarında birliktelik sağlamak amacıyla 2014 yılının ortalarında İzmir Kuyumcular Odası bünyesinde kuyumcuların oy birliği ile karar alındı.

Yayınlanan liste fiyatlarının uygulanması için Oda'nın bir yaptırımı yok ancak kuyumcular olarak bu fiyatlara uyulması temennimiz."

(32) 19.03.2015 tarihinde (.....) yetkilisi (.....) ile yapılan görüşmede (Belge-15) şu hususlar ifade edilmiştir:

"Oda, tarafından belirlenen fiyatlar sadece tavsiye niteliğinde olup, bu fiyatlara uyulmaması durumunda herhangi bir yaptırım yoktur.

Fiyat listeleri, Oda seçiminin gerçekleştiği Şubat 2014'ten 2-3 ay sonra yayımlanmaya başlamıştır. Oda'ya üye olan kuyumcular bu fiyat listelerinin oluşturulmasına karar verdi. Bu toplantılar ise semtler bazında gerçekleşti.

Odaya yaptığımız bağış ise tamamen destek amacıyla yapıldı."

(33) 19.03.2015 tarihinde (.....) yetkilisi (.....) ile yapılan görüşmede (Belge-16) şu hususlar ifade edilmiştir:

"Kuyumcular arasındaki fiyat birlikteliği İzmir Kuyumcular Odası'nın yeni yönetimi ile birlikte başladı. Bütün kuyumcuların isteğiyle böyle bir sisteme geçildi. Böylece kâr oranlarımız arttı ve kuyumcuların saygınlığı arttı.

Önceden satış fiyatlarında müşterilere uyuyorduk ama artık fiyatlar ve bunlar üzerinden yapılacak indirim oranları belli olduğu için belirlenen fiyatların altında satış yapmıyoruz.

Ancak liste fiyatının altında satış yaptığımız iddiasıyla biz odanın da borcu olduğu için 1500 TL tutarında bağış yaptık. Ama bu sistemden çok memnunuz kuyumcular için faydalı olduğunu düşünüyoruz.

Fiyatların uyumu ise semtlerde bulunan bazı kuyumcular denetliyor."

I.4. Soruşturma Sürecinde Yapılan Görüşmeler ve Elde Edilen Belgeler

I.4.1. Yapılan Görüşmelerde Elde Edilen Bilgiler

- (34) 05.08.2015 tarihinde ODA Başkanı ile gerçekleştirilen görüşmede şu hususlar ifade edilmiştir (Belge-17):

“Öncelikle herhangi bir ürünün imalat aşamasında fiyata müdahale etmemiz söz konusu değil, bizim çalıştığımız sektörde bütün hesaplar altın üzerinden milyem hesabıyla tutulur, işlemin parasallaşması ancak nihai müşteriye yapılacak satışta gerçekleşir.

Bizim Oda olarak amacımız ürünlerin niteliklerine göre uygun şekilde alınıp ve satılmasını sağlamaktır. Bunun için kuyumcularda denetlemeler gerçekleştiriyoruz. Odamızın sürekli denetimler gerçekleştirmesi, hileli satış yapan firmaları rahatsız etti ve Odamız hakkında asılsız şikâyetlerde bulunmaya başladılar.

Toptancılar arasında birliktelik bakımından, İzmir’de has ürün satan az sayıda toptancı var, diğer toptancılar bozulan ürünler üzerinden üretim gerçekleştiriyor. Biz göreve geldiğimizden bu yana imalatçılara ve toptancılara yönelik yaptığımız denetimlerde, bazı ürünlerde milyemlerin düşük olduğunu tespit ettik ve bunun üzerinde tüm imalatçı ve toptancıları topladık, dertlerinin ne olduğunu sorduk. Buna karşılık olarak aldığımız cevap, normal şartlar altında kar yapmalarının mümkün olmadığını, kar edebilmek için ürün ayarlarının düşürmek durumunda kaldıklarını ifade ettiler. Bu noktada, hangi milyem seviyesinin kendilerini kurtardığını sorduk, 928-930 milyemin kendilerini kurtardığını ifade ettiler, o zaman milyemi bu şekilde belirleyelim ve düşük milyemi geride bırakalım dedik. Söz konusu ayarlama Odamızın bir uygulaması değildir, tamamen toptancılardan gelen talepler doğrultusunda oluşmuştur. Biz yalnızca bu hususun takipçisi olduk ve denetlemelerimizi gerçekleştirdik.

Ayrıca, göreve geldiğimiz dönemde, toptancıların perakende satış yapması kuyumcularımızın kanayan yarasıydı. Bazı toptancılar sadece toptan satış yapmak için izne sahip olmasına rağmen perakende satış yapıyordu, biz bu duruma engel olduk. Ancak, ilgili toptancının, perakende satış yapmak için izin alması durumunda bizim için herhangi bir sıkıntı yoktur. Buna bir müdahalemiz olmamıştır.

Üretim aşamasındaki bu hususa benzer bir durum ürün satışlarındaki fiyatlarda da geçerlidir. Tavsiye fiyat uygulaması gerek esnafın, gerekse vatandaşın korumak amacıyla başladı. Yönetime geldikten sonra 6 ay boyunca tüm ilçe ve semtlerde toplantılar gerçekleştirildi. Kuyumcuların talepleri ve kendi aralarında aldıkları kararlar doğrultusunda fiyat ekranı uygulaması gerçekleşti. Etiket yasası uyarınca piyasa ortalama fiyatları elektronik ekranlarda yayınlandı. Odanın bu kararlarda herhangi bir rolü bulunmamaktadır. Odamızın esas amacı düşük ayarlı ürünlerin satışını engellemektir.

Kuyumcuların fiyat birlikteliğinden anladıkları, bizim bilgilendirme amacıyla yaptığımız uygulamalardır. Bu uygulamada, İstanbul piyasasındaki ortalama fiyat yayınlanmaktadır. Bu uygulama hem esnafı hem de tüketiciyi rahatlatıyor. İki taraf da piyasa rakamlarını öğreniyor. Ayrıca bu fiyatlara uyulması zorlayıcı da değil, kuyumcular indirim yapabiliyor.

Bir kuyumcuda satılan yüzlerce çeşit ürün vardır, bu ürünlerin fiyatlarını kontrol etme şansımız bulunmamaktadır. Bizim odaklandığımız husus, darphane malı olan çeyrek, yarım, tam ve ata altını gibi ürünlerdir. Bu ürünlerin darphane çıkış fiyatı bellidir, bir kuyumcu maliyetinin altında anılan ürünlerin satışını gerçekleştiriyorsa, bu ürünlerden malzeme çalınmaması mümkün değildir. Bu noktada, kuyumcu mesleğinin itibarı ve bilinçli olmayan müşteriyi korumak için bunlara müdahale ediyoruz. Bizim misyonumuz bu tip iş yapan kuyumcularla savaşımdır.

İncelemede elde edilen bağış makbuzlarının, önceden belirlendiği iddia edilen fiyatlara uymayanlara kesilen cezaların karşılığı olduğu da tamamen yanlıştır. Toplanan bağışlar, Kemeraltı'nda yapılan elektronik ekranlar, kepenkler ve kameraların masraflarını karşılamak için ve Oda olarak yaptığımız ramazan yardımları gibi uygulamalar için toplandı.”

- (35) 05.08.2015 tarihinde (.....) yetkilisi (.....) ile bir görüşme yapılmış ve söz konusu görüşmede (Belge-18) şu hususlar ifade edilmiştir:

“İzmir Kuyumcular Odası bünyesinde kuyumcular olarak çeyrek altın, yarım altın, tam altın ve 22 ayar altın fiyatları konusunda anlaşma yapıldı. Bu doğrultuda kuyumculara asılan elektronik tabloda asılan fiyatlara altın satışı yapılmaktadır. Biz bu fiyat anlaşmasından memnunuz.”

- (36) 05.08.2015 tarihinde (.....) yetkilisi (.....) ile görüşülmüştür ve söz konusu görüşmede (Belge-19) aşağıdaki hususlara değinilmiştir:

“İzmir Kuyumcular Odası bünyesinde İzmir kuyumcuları olarak çeyrek altın, yarım altın, tam altın ve 22 ayar altın fiyatlarına ilişkin anlaşma yapıldı. Bu fiyat anlaşmasından memnunuz bu sayede para kazanabilir hale geldik. Bu fiyat anlaşmasını bozan kuyumcular ödeme yapmak zorundadır. Odanın aldığı karardan memnunuz.”

- (37) 05.08.2015 tarihinde (.....) yetkilisi (.....) ile bir görüşme gerçekleştirilmiş, anılan görüşmede (Belge-20) yetkili şu hususları ifade etmiştir:

“Buca-Şirinyer Oda sorumlusuyum. İzmir Kuyumcular Odası bünyesinde kuyumcular bir araya gelerek fiyat birliği konusunda anlaşıldı. Bu fiyat anlaşmasından memnunuz bu anlaşma sayesinde maliyet altı satışlar engellendi ve fiyat standardı oluştu. Bilerek fiyat anlaşmasını bozan kuyumculara birinci ihlalde 5 ata altın, ikinci ihlalde 10 ata altın alınması kararlaştırılmıştır. İzmir'deki kuyumcular olarak bu kararı beraber aldık. Fiyat anlaşması çeyrek altın, yarım altın, tam altın ve 22 ayar altına ilişkindir.”

- (38) 05.08.2015 tarihinde (.....) yetkilisi (.....) ile bir görüşme gerçekleştirilmiştir, söz konusu görüşmede (Belge-21) aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

“Yıllardır uygulanan tavsiye fiyat listeleri yeni oda yönetimi ile birlikte tekrar etkinleştirildi. Elektronik fiyat listeleri Kuyumculara yerleştirildi. Herhangi bir fiyat anlaşması bulunmamaktadır. İzmir Kuyumcular Odası sadece tavsiye fiyat listesi yayımlamaktadır. Bilgim dahilinde başka bir husus bulunmamaktadır.”

- (39) 06.08.2015 tarihinde (.....) yetkilisi (.....) ile bir görüşe yapılmıştır, bahsi geçen görüşmede (Belge-22) şu hususlar ifade edilmiştir:

“İzmir Kuyumcular Odası'nın uygulamakta olduğu çeyrek altın, yarım altın, tam altın ve 22 ayar altın fiyatlarındaki birliği destekliyoruz. Fiyat birliği olmadan önce belirsizlik vardı, esnaf birbirine düşüyordu. Fiyat birliği sistemini destekliyoruz, bu sayede kuyumcular olarak biraz para kazanabilir hale geldik. Fiyat birlikteliği olan ürünlerde kar marjı çok düşük.”

- (40) 06.08.2015 tarihinde (.....) Yetkilisi (.....) ile bir görüşme gerçekleştirilmiştir, söz konusu görüşmede (Belge-23) şu hususlar ifade edilmiştir:

“İzmir Kuyumcular Odası'nın uygulamakta olduğu fiyat birliği uygulamasını doğru bulmuyoruz. Sermaye yapısı güçlü olan kuyumcular olarak çeyrek altın, yarım altın, tam altın gibi ürünleri hurdadan ucuza temin edebiliyoruz. Bu sebeple odanın belirlediği fiyattan daha aşağı fiyattan ürün satmak istiyoruz. Bu sistem küçük kuyumcuları koruyor. Bu sistemin bu şekilde devam etmeyeceğine inanıyoruz. Odanın üzerimizde baskısı var, devamlı suretle fiyat kontrolü yapılıyor, bu sisteme uymayanlara para cezası verilerek ve denetimler ile baskı altına alınıyor.

- (41) 06.08.2015 tarihinde (.....) yetkilisi (.....) ile görüşülmüş ve anılan görüşmede (Belge-24) aşağıda yer alan hususlar dile getirilmiştir:

“İzmir Kuyumcular Odasının belirlemekte olduğu çeyrek altın, yarım altın, tam altın ve 22 ayar altın fiyatlarından satış yapılıyor. Yeni oda yönetimi ile birlikte bu uygulamaya geçildi. Belirlenen altın fiyatların üzerinde ve aşağısında satış gerçekleşmiyor alınan karar doğrultusunda odanın uygulamasından çok memnunuz. Fiyat birlikteliğine uymayan kuyumculara ceza verildiğine ilişkin duyularım var.”

- (42) 06.08.2015 tarihinde (.....) yetkilisi (.....) ile bir görüşme yapılmıştır, bahsi geçen görüşmede (Belge-25) aşağıda yer alan hususlar belirtilmiştir:

“İzmir Kuyumcular Odasının uygulamakta olduğu fiyat birliği sisteminden çok memnunuz. Bu fiyat birlikteliği sayesinde çeyrek altın, yarım altın, tam altın ve 22 ayar altında para kazanabilir hale geldik. Bu fiyat birliği uygulamasını destekliyoruz.”

- (43) 06.08.2015 tarihinde (.....) yetkilisi (.....) ile bir görüşme gerçekleştirilmiştir, söz konusu görüşmede (Belge-26), şu hususlar ifade edilmiştir:

“İzmir Kuyumcular Odası tarafından, fiyat birlikteliği için Karşıyaka bölgesinde herhangi bir baskıda bulunulmamıştır.”

- (44) 06.08.2015 tarihinde (.....) yetkilisi (.....) ile bir görüşme yapılmıştır, bahsi geçen görüşmede (Belge-27) aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

“Karşıyaka Çarşı esnafı olarak 3-4 yıldır bir birliktelik olsun isteniyor, belli bir birliktelik sağlanıyor ama sonrasında çoğu esnaf uymadığı için söz konusu fiyat birlikteliği yürümedi.

İzmir Kuyumcular Odası'nın yukarıda belirtilen fiyat birlikteliğine ilişkin bir telkini olmamıştır. Bizim işimiz toptancılık, ancak yazar kasa edinerek perakende satış yapabiliriz, bunun önünde kanunen bir engel bulunmamaktadır.

İsmimin gizli tutulmasını talep ediyorum.”

- (45) 06.08.2015 tarihinde (.....) yetkilisi (.....) ile bir görüşme gerçekleştirilmiştir, söz konusu görüşmede (Belge-28) aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

“Karşıyaka çarşı bölgesinde fiyat birlikteliği olsun çok istedik, ancak esnafımız fiyatlara uymadığı için fiyat birlikteliği yürümedi.

(.....) olarak, hem perakende hem toptan seviyede faaliyet gösteriyoruz. Bu bağlamda, gerek toptan gerek perakende faaliyetlerimize, verdiğimiz fiyatlara İzmir Kuyumcular Odası tarafından herhangi bir müdahale olmamıştır. İzmir Kuyumcular Odasının fiyatlarla ilgili yegane uygulama, Oda'nın tavsiye fiyatlarını gösteren elektronik ekranlar konulması oldu. Ancak, ekranlarda yer alan fiyatlara esnafımızın uyması gibi bir zorunluluk söz konusu değildir.”

- (46) 06.08.2015 tarihinde (.....) yetkilisi (.....) ile bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Bahsi geçen görüşmede (Belge-29) aşağıda yer alan hususlar dile getirilmiştir:

“İzmir Kuyumcular Odası'nın yönetimine gelen Turgay BARANSEL ile birlikte, fiyat birlikteliği uygulaması daha ciddi ve sert bir şekilde gerçekleştirmeye başladı. Daha önceki Oda yönetimlerinin de bu yönde uygulamaları zaman zaman olmuştu, ancak söz konusu uygulama takip edilmemişti.

Yeni yönetimle birlikte, yayımlanan fiyatlara uyulmadığı durumlarda, yaptırım ve cezalarla karşılaşmaya başladık. Biz de belirtilen liste fiyatının altında satış yaptığımız için 1500 TL ceza ödedik, ancak Oda yetkilileri cezayı, Oda'ya yardım adı altında aldı.

Para cezasının yanı sıra, fiyatlara uymayanları sindirmek ve gözdağı vermek için sıklıkla ürün denetimi gerçekleştirip ve mali polise şikayet etmekle tehdit ediyorlar.

Bu uygulamalar sonucunda, bizi sindirmeyi ve korkutmayı başardılar, geldiğimiz noktada Oda tarafından yayımlanan fiyatlara uymaya çalışıyoruz.

Fiyatlara uyulması için yapılan tehditlerin benzeri, Pazar günleri dükkânın açılmaması için de yapıyor.”

- (47) 06.08.2015 tarihinde (.....) yetkilisi (.....) ile bir görüşme yapılmıştır, söz konusu görüşmede (Belge-30) aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

“Önceki Oda yönetimleri de fiyat birlikteliği yapıyordu, ancak yeni gelen Oda yönetimi fiyat birlikteliği uygulamasını sert ve ciddi bir şekilde gerçekleştiriyor.

Oda tarafından yayımlanan liste fiyatına uymamam nedeni ile önce 1500 TL'lik ceza ile karşılaştım, ancak bu cezayı bağış adı altında yapıldı. Bunun yanı sıra, sürekli yapılan denetimlerle, benim masraf yapmama sebep oluyorlar. Söz konusu denetimlerin her biri 500-1000 TL arasında zarara uğramama neden oluyorlar.

Oda yönetimi kendine yakın olan esnafları denetlemeyip, kendisine karşı olan esnafları büyük denetimlere maruz bırakıyorlar.”

- (48) 06.08.2015 tarihinde (.....) yetkilisi (.....) ile bir görüşme gerçekleştirilmiştir, söz konusu görüşmede (Belge-31) aşağıdaki ifadeler yer almıştır:

“İzmir Kuyumcular Odası'nın elektronik ekranlar üzerinden yayımladığı fiyatlar tamamen tavsiye niteliğindedir. Bu fiyatlara uyulması için Oda tarafından herhangi bir zorlama gerçekleştirilmemiştir.”

- (49) 06.08.2015 tarihinde (.....) yetkilisi (.....) ile bir görüşme yapılmıştır, söz konusu görüşmede (Belge-32) aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

“İzmir Kuyumcular Odası'nın Turgay BARANSEL başkanlığındaki yeni yönetimi ile Oda tarafından yayınlanan fiyatlara uyum zorunluluğu geldi. Fiyatlara uymayan kuyumculara ise hem para cezası hem de farklı baskı ve yaptırımlar uygulanıyor. Kuyumcular arasındaki toplantıları oda ayarladı ve kuyumcuların toplantıya katılması için baskı uygulandı. Biz belirlenen fiyatlara uymadığımız için 5 ata altını karşılığı ceza alınmak istendi ve bunu bağış adı altında almak istediler. Ödemediğimiz için dükkanımızı bastılar. Buna ilişkin savcılıkta yürüyen bir dosyamız var.

Fiyatlara uymadığımız için sıklıkla bizden numune alıp ayar denetimi gerçekleştiriyorlar ve bu bizi zarara uğrattıyor. Ayrıca toptancılara bize ürün vermemeleri yönünde baskı yapıldığını öğrendik. Oda, sadece perakende satış fiyatlarını değil; hurda alış fiyatlarını da belirliyor. Toptancıların fiyatlarını da Oda belirliyor.

Yapılan semt toplantısında alınan kararlara ilişkin tutanak elimizde var. Bunu size göndeririz. Bir de Turgay BARANSEL'in dükkanımıza gelip yaptığı konuşmanın da kaydı var, bunu da göndeririz."

I.4.2. Kurum Kayıtlarına İntikal Ettirilen Belgeler

(50) Kuyumcular ile yapılan görüşmelere ek olarak, (.....) tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 08.09.2015 tarih, 4225 sayı ile intikal eden belgeler (Belge-33) bulunmaktadır. Anılan belgelerde özetle;

- ODA Başkanı'nın, fiyat komitesinin hazırladığı ve uyulacak kuralların yazılı olduğu belgeyi Bayraklı'daki kuyumcular toplantısında dağıttığı, İzmir'deki kuyumcuların semt bazında bölünerek her bir semte bu dağıtımın yapıldığı,
- Gönderilen yazıda yer alan, alım-satımlarda kesinlikle indirim yapılmaması, yapılacak satışların yüksek fiyattan, hurda alımların düşük fiyattan yapılması şartlarının kuyumculara kabul ettirilmeye ve imzalatılmaya çalışıldığı,
- (.....)'un bu oluşum içinde yer almadığı,
- Belirtilen şartları imzalayan kuyumcuların, şartlara uymamaları durumunda 5 ata altın miktarında cezalandırıldığı ve söz konusu cezanın karşılığında ceza makbuzu değil, bağış makbuzu kesildiği,
- (.....)'un sahibi (.....) ile ODA Başkanı'nın (.....) ile yaptıkları görüşmede, yönetimdeki kişilerin çarşıda devamlı olarak denetim yaptıklarını ve fiyatlara uymayan bütün kuyumculara 5 ata altın ceza kesildiğini dile getirdiği,
- (.....)'un anılan şartları kabul etmemesi nedeni ile ODA Başkanı'nın, "sizleri rahat bırakmam, mali polis, maliye, ticaret odası ve diğer aklınıza ne geliyorsa sık sık denetimlere gelip seni zarara uğratacağım bu anlaşmaya eninde sonunda... imzalayacaksınız" şeklinde (.....)'u tehdit ettiği,
- ODA Başkanı ile (.....)'un sahibi (.....)'nın (.....) yetkilisi (.....) ile yaptıkları görüşmede, "satışlarda ve alışlarda Kuyumcular Odası'nın fiyatlarının dışında çıkmayacağını çıkarsan seni yakarım" şeklinde tehditlerde bulunduğu,
- Başta (.....) ve diğer ODA üyeleri olmak üzere, sekiz-on kişilik bir ekibin (.....)'a baskın yapar gibi denetime geldikleri ve bu sebepten dolayı dükkândaki müşterileri kaçırdıkları,
- Yapılan denetimin ardından ODA Başkan Yardımcısı (.....)'nın (.....) ile bir görüşme yaptığı ve yapılan görüşmede ODA'nın hazırladığı fiyat birlikteliğine uyulması gerektiği, uyulmaz ise ODA'nın çok büyük yaptırımları ve cezalarının olduğunu söylediği,
- ODA Başkanı ile ticaret odasının kuyumculara bakan meslek komite üyesi olan Adnan CİNSTAŞ ve diğer üyelerin (.....)'a yapılan baskıya alet oldukları,
- (.....) ile (.....)'nın, (.....)'ın ofisinde (.....) yetkilisi (.....) ile (.....)'un sahibi (.....)'in de katıldığı bir toplantı düzenlediği ve söz konusu toplantıda (.....) yetkilisi (.....)'ye ODA'nın hazırladığı fiyat birlikteliğine uyması için ısrar edildiği,

16-35/603-268

- ODA Başkanı ve diğer yönetim kurulu üyelerinin çarşıda imalatçı ve toptancı firmalarla toplantı yaparak, (.....)'a mal satılmaması, hurda alınmaması ve kuryeler ile mal götürülmemesi yönünde baskı yaparak, (.....)'un ticaretini engellemeye çalıştığı

ifade edilmiştir.

- (51) Yukarıda özetlenen belgelerle birlikte; (.....) yetkilisi (.....)'nin ODA Başkanı, (.....)'un sahibi (.....) ve ODA Başkan Yardımcısı (.....) ile yaptığı görüşmeleri içeren güvenlik kamera görüntüsü de Kurumumuz ile paylaşılmıştır. Anılan görüşme kaydında önemli görülen hususlara aşağıda yer verilmektedir¹:

- 01:05: (.....): *Fiyat birlikteliği ile ilgili problem yaşıyoruz.*
- 04:54: (.....): *Bana benim kasam para doluyken hurda alım yaptırmıyorsunuz.*
- 08:15: Turgay BARANSEL: *Kemeraltındaki 100 tane kuyumcuyu öğretemenevine topladım seni de ((.....)kastediliyor) davet ettim gelmedin.*
- 12:34: (.....): *Buradakilerin hepsi uyduktan sonra, o müşteriler sana gelip senden alacak.*
- 14:07: (.....): *Toptancı fiyatından neden ala mıyorum?*
- 15:00: Turgay BARANSEL: *Bu durum Kemeraltı kuyumcular toplantısında da tartışıldı. Hacılar, benim çok fazla bilezik müşterim var hepsini has alırsam zarar ederim diye itiraz etti, o yüzden fiyat 900 değil, 905 milyeme çıkaralım dediler.*
- 19:17: Turgay BARANSEL: *Bir telefon geldi bugün bilezikle ilgili 2 lira aşağı mal satmış adam, çocukları gönderdim adamın söylediği aynen şu, özür dilerim hiç başkana haber vermeyin buyrun 5 Ata.*
- 20:22: Turgay BARANSEL: *O tamam (toptancı fiyattan hurda alınması) gerisine uyacak mısın ((.....)'ye)?*
- 21:19: Turgay BARANSEL: *Toplandık, toplantıda adamlar diyor ki, en yüksek hurdayı 550'den alalım para kazanalım.*
- 23:12: Turgay BARANSEL: *585'ten hurda alırsan ben nasıl para kazanayım ((.....)'ye)*
- 23:50: Turgay BARANSEL: *Bileziği geçtik, çeyrekte yapıyon, yarımdaya yapıyon, atada yapıyon, tamdaya yapıyon hangi birini söyleyeyim.*
- 28:26: Turgay BARANSEL: *120 tane Kemeraltında Soysal'ından tut, Hacılarına kadar öbür Hacılarına kadar bütün Her toplantıya katıldılar bir günden bir güne itiraz etti mi, satmıcaksın bu fiyata bitti.*
- 28:52: Turgay BARANSEL: *Sor bakalım Soysal'a aldığı fiyatın 1 lira altında bir şey verebiliyor mu?*

¹ (.....) tarafından gönderilen ses ve görüntü kayıtlarının, gerek (.....) tarafından gönderilen yazıda video kaydının mağazada bulunan güvenlik kamerası tarafından çekilmiş olduğunun belirtilmesi, gerekse de video kaydının 44:00 ile 44:30 saniyeleri arasında (.....) yetkilisinin yapılan konuşmaların kamera tarafından kayda alındığını ifade etmesi dikkate alındığında; yürütülen soruşturma kapsamında delil olarak kullanılmasının önünde hukuki bir engel bulunmamaktadır. Nitekim güvenlik kamerası kayıtlarının hukuka uygun elde edilen delil olduğuna dair Yargıtay 13'üncü Ceza Dairesinin 26.03.2012 tarih, E. 2011/180, K. 2012/8523 sayılı kararı bulunmaktadır.

- 29:52: Turgay BARANSEL: Geçen gün bir olay oldu bir ay önce adamın biri 70 ata altın alacak geziyor, kimseden alamıyor, iki lira için kimse aşağı inmiyor, en sonunda Soysal sayıyor abi, tak telefonlar Soysal sattı, hemen denetçiler gidiyor, çarşıdaki arkadaşlar gidiyor nasıl sattın bunu bilmem ne diye, adam diyor ki hayır ben 572'den sattım diyor, hemen kameraları açıyorlar, kasa kağıdına bakıyorlar 572'den satmış, nasıl sattın böyle diye soruyorlar, abi demiş müşteriye nereye gidersen git bu fiyat aynı bunda karımız belli ama istersen sana darphaneden gıcır gıcır altın getireyim demiş.
- 31:11: Turgay BARANSEL: Hiç kimse bozmuyor, bozarsa ... hayatlarını
- 31:56: Turgay BARANSEL: Bunu da Bayraklı için yaparım (Hurda alımının istenen fiyattan yapılması kast ediliyor) başka yer için yapamam, her yerde bu iş oturmuş, sen ((.....)'ye) Bayraklı'da bunu istiyorsan, ben bunu uygulayım, ben arayacağım şimdi sen ((.....)'ye) toptan fiyatına alabilirsin.
- 32:16: Turgay BARANSEL: İzmir'in her yerinde bu fiyat geçerli.
- 35:00: Turgay BARANSEL: Alışta ben size ((.....)'ye) ikram verdim, ama diğerlerine uyacaksınız.
- 37:15: Turgay BARANSEL: Oda'nın verdiği fiyat telefonda çeyrekte, yarımda bide bilezikte başka bir şey istemiyorum.
Alışı toptancı fiyatından yapabilirsiniz, ama diğerlerinde yamuk istemiyorum adamlarına tembihle.
- 41:19: Turgay BARANSEL: Fiyatı esnaf belirliyor, biz sadece (ODA'yı kastediyor) fiyatı yayınlıyoruz.
- 42:56: Turgay BARANSEL: Ben sana ((.....)'ye) 588'den al 590'dan sat demiyorum ki, 588'den aldırıp 595'e sattırıyorum, ben sana 7 lira para kazandırıyorum zaten, sen 2 lira için beni niye satıyorsun diyorum (Alış fiyatındaki tartışma kastediliyor).
- 43:51: Turgay BARANSEL: Ben bir şeye karar verdim mi? Esnaf karar verdi, ben onların arkasında duruyorum.
- 46:54: Turgay BARANSEL: %3 ile %15 arası çeyreklerde kar koymam lazım... sen de bu malı maliyetine satıyorsan o malda bir bozukluk vardır.
- 47:47: Turgay BARANSEL: İsteddiğini yap birader ya, ticaret odasına geç, ben seni yine gelip denetliyeceğim, ayda bir denetlerim... benim görevim bu, bu kadar.
- 01:11:45: ((.....)): Turgay bana dedi ki, biz gittik ((.....)) Abi ile konuştuk, tamam dedi, sonra uymadı.
- 01:19:28: ((.....)): ODA'nın belirlemiş olduğu fiyatı verdiğim zaman müşteri bir şey soruyor ve altını vermeden geri gidiyor.
- 01:19:39: ((.....)): Biz ODA'nın verdiği fiyatlar ilk ne yaptık biliyor musun abi ((.....)'ye) Menemen'de, Çiğli'de, Bayraklı'da ilk toplandığımız bunlardır, bu arkadaşların önerilerini dikkate aldık... taşlar yerine oturuyor abi ((.....)'ye), ben de perakendeciyim... 3,5-4 yıl Buca'da semt temsilciliği yapıyorum 72 tane kuyumcu var abi... İzmir'de fırtına koparken Çiğli, Bornova, Buca'da rekabet etmedik kendi aramızda para kazandık. Diyelim ki sen adam 82 lira hurdaya fiyat verdin misal, çarşı kaçta alıyormuş, 82,5'a alıyor, 82 verdin gitti vatandaş, peki diğer arkadaş öbür arkadaş herkes bunu böyle verince ne yapacak? Adam bugün gidecek yarın gidecek bir gün Kemeraltına gidecek orda da fiyat aynı, sonra taşlar yerine oturuyor Ahmet Abi yine adam bu fiyata geliyor abi. Yani diyorum ki bu geçiş

- dönemi... Biz esnaf arkadaşların aldıkları kararlara uyalım hepimiz para kazanalım.
- 01:22:33: (.....): Eskiden 500 kuruş para kazanırken ya da 1 lira para kazanırken şimdi 3 lira, 2,5 lira para kazanıyoruz.
 - 01:23:21: (.....): Burada şimdi... semt kuyumcuları alıyor da herkes kendi karar alıyor gibi bir şey yok yalnız. ODA'nın iki ayrı hazırlatmış olduğu protokol var, anlaşma metni var. Onu devamlı toplantı yapardıktan alışlar bunlar, satışlar bunlar diye siz (ODA'yı kastediyor) bana gönderiyorsunuz.
 - 01:24:04: (.....): Herkese o kağıtlar (ODA'nın verdiği iddia edilen metinler kastediliyor) verildi ve o kağıtları, sizin o anlaşma kağıtlarını götürüp burada bütün kuyumcular (Bayraklı esnafı kastediliyor) imzaladı, bir tek (.....) olarak biz imzalamadık ve bugüne kadar da 5 ata altın ceza kesildi başış adı altında.
 - 01:26:22: (.....): Biz ODA olarak, esnaf arkadaşların aldıkları kararları yayınlatalım yazdık bunu, ondan sonra dedik ki diğer semtteki esnaf arkadaşlar böyle karar aldılar burada, ne diyorsunuz arkadaşlar dedik.
 - 01:29:15: (.....): Kendi aramızda toplantı yapmıyoruz ki, siz diyorsunuz ki toplantı var.
 - 01:29:28: (.....): Turgay beni aradı, kağıtta yazanları söyledi, şu dedi böyle olacak, bu dedi böyle olacak.
 - 01:30:42: (.....): Şu ilk kâğıt ilk toplantıda dağıtıldı, denildi ki, Menemen ve Kemeraltı'ndaki arkadaşlar böyle bir karar aldılar biz bu kararları size okuyalım. Sizin için uygunsa siz de bunu uygulayın değilse ... Sonra buradaki esnaf arkadaşların hepsi (Bayraklı esnafı kastediliyor) tamam dediler bizim için uygun dediler, biz de imzalayın dedik.
 - 01:31:50: (.....): İlk toplantıda (.....) geldi, üslubu yanıştı, geldi kağıdı önüme attı imzala dedi.
 - 01:42:31: (.....): ODA 2 lira aşağı açıkladı değil mi has fiyatını, buna kim karar verdi, başkan ve yönetim 2 lira mı olsun, 1 lira mı olsun, 3 lira mı olsun hastan diye yönetim karar verdi. Biz de diyoruz ki kardeşim, has fiyattan ne kadar aşağı olacağını biz karar vermeyelim, bizim semtteki arkadaşlar karar versinler, kendileri karar versin, biz onların verdiği karara mesaj atalım, internet sitesine yükleyelim, esnaf para kazansın, onlar ne diyorsa o olsun.
 - 01:45:06: (.....): Şimdi niye tutmuyor diyorsun ya (İstanbul Altın Borsası fiyatları ile kuyumcuların sunduğu fiyatlar arasındaki fark), biz yönetime geldikten sonra artık müşteri bunu söylemiyor (.....) Abi... Bütün İzmir'in her yerinde, biz esnaf arkadaşların aldığı bu kararı açıklayarak, biz esnaf arkadaşlara para kazandırmaya çalışıyoruz, saygınlık kazandırmaya. Eskiden fiyat soran müşteri artık direk sadece Bayraklı oturmadı Abi, direk kuyumcu dükkanına gidiyor bana 5 tane çeyrek verir misin diyor, bana 34 gram bilezik verir misin diyor, fiyat soran yok, çünkü neden o dışarıya açtığımız tabelada var, bide herkeste fiyatın aynı olması sebebiyle Abi, en ufak sıkıntı söz konusu değil.
 - 01:51:34: (.....): Samimi söylüyorum bütün kararları onlar (esnafı kastediyor) alıyor, biz uyguluyoruz Abi.

- (52) Soruşturma süreci içerisinde 27.07.2015 tarih ve 3430 sayı ile intikal eden ve (.....) adresinden gönderilen e-postada (Belge-34); *“İzmir Kuyumcular Odası Turgay Baransel bize zorla fiyat birlikteliği uyguluyor şu fiyata altın alıp bi fiyata satacaksınız diye rekabetimizi engelliyor uymayan arkadaşlarımıza 3000 tl lik ve 1500 tl lik bağış makbuzu adı altında ceza kesiyor... ödemeyenleri mali polis getiririm dükkanını kapattırırım diye tehdit ediyor bıktık bu adamdan”* ifadeleri yer almaktadır².
- (53) ODA hakkında yürütülen soruşturma kapsamında elde edilen bir diğer belge de 06.08.2015 tarih ve 3694 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden ve (.....) adresinden gönderilen belgedir (Belge-35)³. Bahsi geçen belgede; *“İzmir Kuyumcular Odası Başkanı Turgay Baransel fiyatların tekelleşmesi açısından baskı yapıyor ve ceza yazıyor şimdi de bi anket dağıtıyor ama anketin zorunlu cevaplarını da veriyor bu cevapları yazmayanlara mali polis gönderip dükkanlarını kapattıracağını söylüyor dosyalar ektedir.”* şeklinde ifadeler bulunmaktadır. İddiaların bulunduğu e-postanın ekinde, ODA'nın yaptırdığı anketin cevaplarını içerdiği iddia edilen belgelerin fotoğrafları bulunmaktadır⁴.
- (54) Ayrıca yürütülen soruşturma kapsamında, Kurum kayıtlarına 02.12.2015 tarih ve 5784 sayı ile giren 22.10.2015 tarihli İzmir Cumhuriyet Savcısı talimatı üzerine T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün yazısında (Belge-36), Kurumumuz tarafından ODA hakkında herhangi bir inceleme yürütülüp yürütülmediği, yürütülüyorsa söz konusu incelemelerde elde edilen belgelerin paylaşılması talep edilmiştir. Söz konusu yazıya cevaben gönderilen, 04.12.2015 tarih ve 12707 sayılı yazı ile ODA hakkında yapılan önaraştırmaya ilişkin rapor ve önaraştırma kapsamında elde edilen bilgiler paylaşılmış, soruşturma safhasında elde edilen bilgi ve belgelerin de soruşturmanın bitimini takiben, talep edilmesi durumunda paylaşılabilirliği ifade edilmiştir. Bu kapsamda, İzmir İl Emniyet Müdürlüğü Mali Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğünce ODA Başkanı hakkında yürütülmekte olan bir soruşturmanın bulunması, bu soruşturmada elde edilen bilgi ve belgelerin Kurumumuzca yürütülen soruşturmada yararlı olabileceği değerlendirilerek, söz konusu belgelerin örneği 22.12.2015 tarihli ve 13406 sayılı yazı ile talep edilmiştir. Ancak Kurum kayıtlarına herhangi bir cevabi yazı intikal ettirilmemiştir.
- (55) İzmir İl Emniyet Müdürlüğü tarafından yürütülen soruşturmada, ODA Başkanı ile husumet yaşadığı belirtilen (.....) yetkilisi (.....) ile telefon görüşmesi yapılmıştır. Anılan görüşmede; Üretim fazlası olarak elde kalan pırlanta ve mücevherlerin sökülmesi ve eritilmesi çok maliyetli olduğu için, hem reklam yapmak hem de tüketiciye ek bir fayda sağlamak amacıyla söz konusu ürünlerde %50-60'lara varan indirimlerin yapıldığı ve kampanyaların düzenlendiği, ODA Başkanı'nın kendilerine *“size uygun fiyattan bu ürünleri sattırmayacağım”* şeklinde uyarılarının bulunduğu, bu amaçla (.....)'un kampanyaları hakkında satılan malların sahte olduklarına ve vatandaşın kandırıldığına ilişkin gazetelerde ve ODA'nın yayımladığı dergide haber yaptırdığı, yapılan kampanyaları baltalamak adına kendilerini Kaymakamlık, Belediye ve Emniyet Müdürlüğü gibi birçok kuruma asılsız gerekçelerle şikâyet ettiği ifade edilmiştir.

² Anılan belge çerçevesinde başvuru sahibi olduğu değerlendirilen (.....) ile 05.08.2015 tarihinde gerçekleştirilen görüşmede (.....), belirtilen başvuruyu kendisinin yapmadığını ifade etmiştir.

³ Söz konusu e-posta adresi dışında herhangi bir kimlik veya iletişim bilgisi bulunmamaktadır.

⁴ Anılan başvuru ile ilgili olarak, (.....) yetkilisi (.....) ile 17.08.2015 tarihinde bir telefon görüşmesi yapılmış ve söz konusu görüşme tutanak altına alınmıştır (Belge-38), anılan görüşmede (.....); *“kendisinin Rekabet Kurumuna herhangi bir başvuruda bulunmadığını (.....)'un adını kullanarak yapılan şikâyetten haberdar olduğunu ve bununla ilgili gerekli mercilere başvuruda bulunduğunu”* ifade etmiştir.

I.5. DEĞERLENDİRMELER

I.5.1. Yapılan Tespitler ve Değerlendirme

- (56) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca, "belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte olan anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararları" hukuka aykırıdır.
- (57) Önaraştırma ve soruşturma evrelerinde elde edilen belgeler değerlendirildiğinde, İzmir ilinde ODA tarafından çeyrek, yarım, tam ve ata altının hem alış (hurda fiyatı) hem de satış fiyatlarının belirlenmeye çalışıldığı görülmektedir.
- (58) Dosya sürecinde elde edilen bilgi ve belgeler doğrultusunda, soruşturma kapsamındaki ODA'nın davranışları ile kuyumculara yerleştirilen ve elektronik ekranlara yansıyan tavsiye fiyat uygulamalarının maksadını aşarak "fiyat birlikteliğine" yol açması nedeniyle, vakaya ilişkin bulgular fiyat birlikteliğinin kapsamı, süresi ve bu birlikteliğe uyulması konusunda zorlayıcı davranışlar bakımından ayrı alt bölümler halinde ele alınmıştır.

Fiyat Birlikteliğine İlişkin Bulgular

- (59) Önceki bölümlerde yer verilen ve önaraştırma ile soruşturma kapsamında elde edilen belgeler içerisinde, dosya konusu fiyat birlikteliğini açık bir şekilde ortaya koyan belgeler arasında İzmir'deki farklı semtlerde yapılan toplantılar sonucunda kaleme alındığı anlaşılan "KUYUMCU ESNAFI TOPLANTISINDA ÖNE ÇIKAN KONULAR", "BUCA İLÇESİ KUYUMCU ESNAFI TOPLANTISINDA ÖNE ÇIKAN KONULAR" ve "ÜÇYOL, HATAY, ÜÇKUYULAR, EŞREFFAŞA, YAĞHANELER, ÇİMENTEPE, KADİFEKALE KUYUMCU ESNAFI TOPLANTISINDA ÖNE ÇIKAN HUSUSLAR" başlıklı belgeler dikkat çekmektedir. Söz konusu belgelerden;
- İzmir'in Buca ilçesinde faaliyet gösteren, aynı zamanda semt temsilcisi olduğu anlaşılan ve (.....) yetkilisi (.....) tarafından oluşturulduğu değerlendirilen "KUYUMCU ESNAFI TOPLANTISINDA ÖNE ÇIKAN KONULAR" başlıklı Belge-8'e yukarıda kararın ilgili bölümünde yer verilmiştir. Bu belgeye benzer olarak, "BUCA İLÇESİ KUYUMCU ESNAFI TOPLANTISINDA ÖNE ÇIKAN KONULAR" başlıklı Belge-10-11'de ve "ÜÇYOL, HATAY, ÜÇKUYULAR, EŞREFFAŞA, YAĞHANELER, ÇİMENTEPE, KADİFEKALE KUYUMCU ESNAFI TOPLANTISINDA ÖNE ÇIKAN HUSUSLAR" başlıklı Belge-12'de yer alan "İZMİR KUYUMCULAR ODASI BAŞKANLIĞI'nda düzenlenen", "22 ayar bilezik satışlarında, odanın açıklamış olduğu tavsiye bilezik fiyatının en çok; 2 tl altında satış yapılacağı bunun dışında indirim yapılmayacağı", "Çeyrek, yarım, tam, Ata altını satış fiyatlarında kesinlikle indirim yapılmayacaktır, odanın açıkladığı fiyatlardan satış yapılabilecektir", "Müşteriye fiyat birliği var vs. denilmeyecek" ifadelerinden, ODA'nın bilgisi dahilinde İzmir kuyumcuları arasında semt bazında gerek bilezik, çeyrek, yarım, ata altın gibi ürünlerin satışlarında; gerekse hurda alımlarda ürün bazında fiyatlara ve indirim oranlarına ilişkin oldukça ayrıntılı kararlar alındığı anlaşılmaktadır.

- (60) Fiyat birlikteliği uygulamasına başladıktan sonra, çeşitli kuyumcuların istek ve görüşlerine yer verilen ve ODA'ya hitaben yazılan belgelerdeki ifadeler de yukarıda yapılan tespitleri desteklemektedir. Söz konusu belgeler içerisinde yer alan;

“Hatay temsilcisiyim Hakan Alkılıç odamızın isteği doğrultusunda hataydaki esnaf arkadaşlarımız tek tek aradım fiyat birliğinden memnun olduklarını [...]” (Belge-37);

“14 Ayar= işçilik dahil bir fiyat belirlenerek gerek gr. 75 tl

22 Ayar aynı kalsın

Çey-Yarım Ata= Aynı kalsın

Pırlantada %50 indirim olsun

hurda geri alımı= Toptancı fiatının geri alış fiatı ile Aynı olsun” (Belge-4),

“Çeyrek ve Diğer Zihnet altınlarda indirim istemiyoruz

Ancak 14 ayar'da %2 indirim olabilir. Ayrıca Bilezik indirimsiz satılmasını istiyorum.” (Belge-6);

“Bizler şu anki fiyat birlikteliğine yeni yeni alışmışken en az bir yıl daha herhangi bir ürün için indirim yapılması çeşitli sakıncalar doğuracaktır. [...] Zirvedeki yerimizin sağlam olması için 1 yıl daha zamana ihtiyacımız vardır ondan sonra indirime gidilebilir.” (Belge-6);

“Müşterilerimiz ve esnaf arkadaşlar bu fiyatlara alışmış durumdalar. Ziyet ve Ata da aynı şekilde devam etmeyi uygun buluyorum. 14 Ayar ürünlerde indirimi uygun buluyorum.[...]” (Belge-7);

şeklindeki ifadelerden, ODA tarafından bilezik, çeyrek, yarım ve ata altına ilişkin satış fiyatları ile indirim oranlarına belirli sınırlar getirildiği açıkça görülmekte ve ayrıca bahsi geçen “fiyat birlikteliği”nin kuyumcular tarafından genel olarak kabul gördüğü ve uygulandığı anlaşılmaktadır.

- (61) İncelemeler sırasında elde edilen belgelere ek olarak, önaraştırma ve soruşturma safhasında İzmir'in çeşitli semtlerindeki kuyumcularla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve söz konusu görüşmeler tutanak altına alınmıştır. Anılan görüşmelerde, Belge-15, 38 ve 28'de kuyumcular arasında herhangi bir “fiyat birlikteliği” olmadığı belirtilse de, Belge-14, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 29, 30, 32 ve 33 gibi birçok tutanakta ise “fiyat birlikteliği”nin olduğu açıkça ifade edilmiştir. Söz konusu görüşme tutanaklarında yer alan;

“[...] Önceden satış fiyatlarında müşterilere uyuyorduk ama artık fiyatlar ve bunlar üzerinden yapılacak indirim oranları belli olduğu için belirlenen fiyatların altında satış yapmıyoruz. [...]” (Belge-16);

“İzmir Kuyumcular Odası'nın uygulamakta olduğu çeyrek altın, yarım altın, tam altın ve 22 ayar altın fiyatlarındaki birliği destekliyoruz. Fiyat birliği olmadan önce belirsizlik vardı, esnaf birbirine düşüyordu. [...]” (Belge-22);

“İzmir Kuyumcular Odasının belirlemekte olduğu çeyrek altın, yarım altın, tam altın ve 22 ayar altın fiyatlarından satış yapılıyor. [...]” (Belge-24);

“İzmir Kuyumcular Odasının uygulamakta olduğu fiyat birliği sisteminden çok memnunuz. Bu fiyat birlikteliği sayesinde çeyrek altın, yarım altın, tam altın ve 22 ayar altında para kazanabilir hale geldik. Bu fiyat birliği uygulamasını destekliyoruz.” (Belge-25)

yönündeki ifadeler, dosya konusu fiyat birlikteliği kapsamında ürün fiyatlarının ODA tarafından belirlendiği yönündeki tespitleri güçlendirmektedir.

- (62) Ayrıca, (.....) tarafından gönderilen 08.09.2015 tarihli ve 4225 sayılı yazıda (Belge-33) belirtilen; ODA Başkanı'nın, fiyat komitesinin hazırladığı ve uyulacak kuralların yazılı olduğu belgeyi Bayraklı'daki kuyumcular toplantısında dağıttığı ve gönderilen yazıda yer alan, alım-satımlarda kesinlikle indirim yapılmaması, yapılacak satışların yüksek fiyattan, hurda alımların düşük fiyattan yapılması şartlarının kuyumculara kabul ettirilmeye ve imzalatılmaya çalışıldığı şeklindeki ibareler de fiyat birlikteliği iddiasını desteklemektedir.
- (63) Sonuç olarak, yukarıda yer verilen belgeler göz önünde bulundurulduğunda, ODA'nın altın alış ve satış fiyatlarında belirleyici bir rol oynadığı anlaşılmaktadır.

Fiyat Birlikteliğinin Süresine İlişkin Bulgular

- (64) Fiyat birlikteliğinin sağlanmasına yönelik faaliyetlerin başlama tarihi tam olarak saptanamamakla birlikte; fiyat birlikteliği uygulamasının 2014 yılının ortalarına doğru Turgay BARANSEL başkanlığındaki yeni yönetim kurulunun göreve gelmesiyle başladığı tahmin edilmektedir. Nitekim 29.04.2014 tarihli Buca ilçesi kuyumcu esnafı ile yapılan toplantı sonucunda alınan kararların 30.04.2014 tarihinden itibaren uygulanacağı (Belge-10-11), 22.04.2014 tarihli Üçyol, Hatay, Üçkuyular, Eşrefpaşa, Yağhaneler, Çimentepe, Kadifekale kuyumcu esnafı toplantısında ise alınan kararların 28.04.2014 tarihinde yürürlüğe gireceği (Belge-12) yönündeki ifadeler, fiyat birlikteliğinin başlangıcına ilişkin değerlendirmeyi doğrulamaktadır.
- (65) Buna ek olarak, çeşitli kuyumcularla yapılan görüşmeleri içeren Belge-14, Belge-15, Belge-16, Belge-24, Belge-29 ve Belge-32'de fiyat birlikteliğinin 2014 yılının ortalarında ODA'nın yönetiminin değişmesiyle başladığı belirtilmekte, bu ifadeler de yukarıda yer verilen tespitleri desteklemektedir. Söz konusu fiyat birlikteliği faaliyetinin sona erip ermediğine ilişkin olarak ise kesin bir değerlendirme yapılamamakla birlikte; Belge-29, Belge-30 ve Belge-32'de yer alan görüşme tutanaklarından fiyat birlikteliği uygulamasına 06.08.2015 tarihinde de devam edildiği anlaşılmaktadır.

Fiyat Birlikteliği Kapsamında ODA'nın Zorlayıcı Davranışlarına İlişkin Bulgular

- (66) ODA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen Belge-2'nin ikinci kısmında yer alan;
"Kuyumcular Odasında 18.03.2014 tarihinde yapılan toplantıda tel bilezikte 930, cns'de en düşük 935 olmak kaydıyla altta imzası bulunan arkadaşlar söz vermiştir. Yanlış yapan arkadaşta ilk ceza 5 ata ikincide üç katı cezayı kendileri onaylamıştır."

ifadesiyle, yine ODA'dan elde edilmiş olan ve İzmir'in Hatay ilçesinin temsilcisi olduğu anlaşılan Hakan ALKILIÇ tarafından oluşturulduğu değerlendirilen Belge-3'te yer alan;

"Hatay temsilcisiyim (.....) odamızın isteği doğrultusunda hataydaki esnaf arkadaşlarımız tek tek aradım fiyat birliğinden memnun olduklarını fakat arkadaşlarımızın genele yakını (.....)'ün fiyatlara uymadığını bildirdiler ben kendimde defalarca kendisini uyarmama rağmen suç üzeri yakalayamadığımız yakaladığımız zamanda inkar etmesinden dolayı bir şey yapamadık gereğinin yapılmasını odamızdan Arz ederiz."

ifadeleri çerçevesinde, ODA'nın önderliğinde yapılan toplantılarda alınan "fiyat birlikteliği" kararlarına uyulmaması durumunda belli yaptırımlar öngörüldüğü ve anılan birlikteliğe uyulup uyulmadığının semt temsilcileri aracılığıyla kontrol edildiği anlaşılmaktadır.

- (67) Elde edilen belgelerin yanı sıra, sahada yapılan görüşmelerde ODA'nın fiyatları kontrol etme gibi bir faaliyeti olmadığı yönünde açıklamalarda bulunan kuyumcular olsa da (Belge-26, 27, 28, 31), ODA'nın yayımlanan fiyatlara uyulması yönünde kuyumcuları zorladığına ilişkin çok sayıda görüş verilmiştir. "Fiyat birlikteliği" uygulamasının ODA tarafından denetlendiğine ilişkin ifadelere aşağıda yer verilmektedir:

"[...] Ancak liste fiyatının altında satış yaptığımız iddiasıyla biz odanın da borcu olduğu için 1500 TL tutarında bağış yaptık. Ama bu sistemden çok memnunuz kuyumcular için faydalı olduğunu düşünüyoruz.

Fiyatların uyumu ise semtlerde bulunan bazı kuyumcular denetliyor." (Belge-16);

"[...] Bu fiyat anlaşmasını bozan kuyumcular ödeme yapmak zorundadır. Odanın aldığı karardan memnunuz." (Belge-19);

"[...] Bilerek fiyat anlaşmasını bozan kuyumculara birinci ihlalde 5 ata altın, ikinci ihlalde 10 ata altın alınması kararlaştırılmıştır. İzmir'deki kuyumcular olarak bu kararı beraber aldık. Fiyat anlaşması çeyrek altın, yarım altın, tam altın ve 22 ayar altına ilişkindir." (Belge-20);

"[...] Odanın üzerimizde baskısı var, devamlı suretle fiyat kontrolü yapılıyor, bu sisteme uymayanlara para cezası verilerek ve denetimler ile baskı altına alınıyor." (Belge-23);

"[...] Yeni yönetimle birlikte, yayımlanan fiyatlara uyulmadığı durumlarda, yaptırım ve cezalarla karşılaşmaya başladık. Biz de belirtilen liste fiyatının altında satış yaptığımız için 1500 TL ceza ödedik, ancak Oda yetkilileri cezayı, Oda'ya yardım adı altında aldı.

Para cezasının yanı sıra, fiyatlara uymayanları sindirmek ve gözdağı vermek için sıklıkla ürün denetimi gerçekleştirip ve mali polise şikayet etmekle tehdit ediyorlar.

Bu uygulamalar sonucunda, bizi sindirmeyi ve korkutmayı başardılar, geldiğimiz noktada Oda tarafından yayımlanan fiyatlara uymaya çalışıyoruz [...]" (Belge-29);

"[...] Oda tarafından yayımlanan liste fiyatına uymamam nedeni ile önce 1500 TL'lik ceza ile karşılaştım, ancak bu cezayı bağış adı altında yapıldı. Bunun yanı sıra, sürekli yapılan denetimlerle, benim masraf yapmama sebep oluyorlar. Söz konusu denetimlerin her biri 500-1000 TL arasında zarara uğramama neden oluyorlar.

Oda yönetimi kendine yakın olan esnafları denetlemeyip, kendisine karşı olan esnafları büyük denetimlere maruz bırakıyorlar." (Belge-30);

"İzmir Kuyumcular Odası'nın Turgay BARANSEL başkanlığındaki yeni yönetimi ile Oda tarafından yayınlanan fiyatlara uyum zorunluluğu geldi. Fiyatlara uymayan kuyumculara ise hem para cezası hem de farklı baskı ve yaptırımlar uygulanıyor. Kuyumcular arasındaki toplantıları oda ayarladı ve kuyumcuların toplantıya katılması için baskı uygulandı. Biz belirlenen fiyatlara uymadığımız için 5 ata altını karşılığı ceza alınmak istendi ve bunu bağış adı altında almak istediler. Ödemediğimiz için dükkanımızı bastılar. [...]"

Fiyatlara uymadığımız için sıklıkla bizden numune alıp ayar denetimi gerçekleştiriyorlar ve bu bizi zarara uğrattırıyor. Ayrıca toptancılara bize ürün vermemeleri yönünde baskı yapıldığını öğrendik. [...]" (Belge-32).

- (68) Yukarıda yer verilen açıklamaların, ODA'nın fiyat birlikteliğinin uygulamasını takip ettiğine ve uymayanlara para cezası da dahil olmak üzere birçok yaptırımında bulunduğu işaret ettiği değerlendirilmektedir. Özellikle, tek fiyat uygulamasından duyduğu memnuniyeti dile getiren (.....) ((.....)), (.....) ((.....)) ve (.....) ((.....)) gibi kuyumcuların da yapılan denetimlerden ve verilen para cezalarından bahsetmeleri, ODA'nın denetim yaptığına ilişkin iddiaları desteklemektedir. Bununla birlikte, ODA'da yapılan incelemede çok sayıda 1.500 TL tutarında başış makbuzunun bulunması ise bazı kuyumcular tarafından belirtilen ODA'nın 1.500 TL'lik para cezası kestiği ve bunu başış adı altında aldığı yönündeki iddiaları güçlendirmektedir.
- (69) Bunlara ek olarak, (.....) tarafından gönderilen 08.09.2015 tarihli ve 4225 sayılı yazı (Belge-33) ekinde yer alan (.....) yetkilisi (.....)'nin ODA Başkanı, (.....)'un sahibi (.....) ve ODA Başkan Yardımcısı (.....) ile yaptığı görüşmeleri içeren görüntü kaydında yer alan;
- “19:17: Turgay BARANSEL: *Bir telefon geldi bugün bilezikle ilgili 2 lira aşağı mal satmış adam, çocukları gönderdim adamın söylediği aynen şu, özür dilerim hiç başkana haber vermeyin buyrun 5 Ata.*”
- “23:50: Turgay BARANSEL: *Bileziği geçtik, çeyrekte yapıyon, yarım da yapıyon, atada yapıyon, tamda yapıyon hangi birini söyleyeyim.*”
- “28:26: Turgay BARANSEL: *120 tane Kemeraltında Soysal'ından tut, Hacılarına kadar öbür Hacılarına kadar bütün Her toplantıya katıldılar bir günden bir güne itiraz etti mi, satmıcağsın bu fiyata bitti.*”
- “31:11: Turgay BARANSEL: *Hiç kimse bozmuyor, bozarsa ... hayatlarını*”
- şeklindeki konuşmaların, fiyat birlikteliğine yönelik ODA tarafından denetim yapıldığı ve uymayan kuyumculara para cezası uygulandığı iddialarını birebir ODA Başkanının ağızından doğruladığı görülmektedir.
- (70) Yine aynı görüntü kayıtlarında, yapılan konuşmalarda (.....) yetkililerinin geri adım atmamaları sonucunda Turgay BARANSEL'in altın alış fiyatlarında sırf bu teşebbüsün daha düşük fiyat uygulamasına izin verdiğini ancak ODA tarafından belirlenen diğer kurallara uymak zorunda olduklarını ifade ettiği görülmektedir:
- “35:00: Turgay BARANSEL: *Alışta ben size ((.....))'ye ikram verdim, ama diğerlerine uyacaksınız.*”
- “37:15: Turgay BARANSEL: *Alışı toptancı fiyatından yapabilirsiniz, ama diğerlerinde yamuk istemiyorum adamlarına tembihle.*”
- (71) Elde edilen belgeler ile yapılan görüşmelerde belirtilen hususlar bir arada düşünüldüğünde, ODA'nın fiyat birlikteliğini kontrol ettiği ve uymayanlara yönelik yaptırımda bulunduğu yönünde ciddi bulgulara ulaşıldığı değerlendirilmektedir.
- (72) Yukarıda yer verilen hususlar ışığında, ODA'nın altının alış ve satış fiyatlarını belirlediği ve fiyatlara uymayan esnafa bazı yaptırımlar uyguladığı; bu eylemlerin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin “*Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi*” şeklindeki (a) bendinde sayılan haller ile uyumlu olduğu, dolayısıyla ortada 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal niteliği taşıyan teşebbüs birliği kararı bulunduğu kanaatine ulaşılmıştır.

I.5.2. Yapılan Savunmalar ve Savunmaların Değerlendirilmesi

(73) ODA tarafından yapılan savunmada özetle;

- ODA'ya atfedilen tüm suçlamaların asılsız olduğu, ODA'yı yönetmekte olan yönetim kurulunun, kuyumculuk sektöründe tüketicilerin güven içerisinde olmasını mümkün kılacak düzeni sağlamak için çalışmalar yürüttüğü, ODA yönetiminin uygulamalarının şeffaf ve güvenilir bir piyasa ortamı için rekabetin gerçekleşmesine yönelik olduğu,
- Ucuz fiyata alıp yüksek fiyatlara satmanın veya piyasada tutunmak amacıyla rakiplerden daha düşük fiyatlara satış yapmanın meslek erbabının tercihinin kalan hususlar olduğu, ODA yönetiminin bu tercihe müdahale girişiminin bulunmadığı,
- ODA'nın düzenleme yapma yetkisinin bulunmaması sebebi ile her ilgilinin altın fiyatlarından haberdar olmasının sağlanması ve yapılan denetimlerle tartı cihazlarının doğruluğundan ve düşük ayarlı mal satılmadığından emin olunmasının ODA yönetiminin benimsenen yöntem olduğu,
- Altın borsasının varlığı sebebi ile altının rayiç değerlerinin televizyon, radyo ve internet üzerinden rahatlıkla öğrenilebildiği ve borsası olan bir ürünün tek fiyat uygulamasına konu olamayacağı tüm kuyumcu esnafınca bilindiği,
- ODA'nın kuyumculara baskı uygulayabilecek bir yetkisinin veya imkânın bulunmadığı, iddia edilen fiyat birlikteliği gibi bir durum olsa bile, bu durumun ODA tarafından öğrenilmesinin ve buna karşı bir yaptırım uygulamasının mümkün olmadığı,
- Gün içinde yayın organlarından altın fiyatlarını öğrenen tüketicilerin öğrendiği fiyat ile kendisine verilen fiyat arasındaki farklılıkların alışveriş esnasında güvensizliklere yol açtığı, bunun yanında günde bir kaç kere değişebilen altın fiyatlarının anında takibinin İzmir esnafı için oldukça zor olduğu, bu sebeple İzmir kuyumcu esnafının hem zarara uğradığı hem de fiyatı internet üzerinden öğrenmiş olan tüketiciler karşısında güvenilirliklerini kaybettiği,
- Anılan nedenle, ODA yönetimi tarafından tespit edilen ortalama altın piyasa fiyatlarından esnafın haberdar edilmesi yoluna gidildiği,
- Tüm esnafın sabit bir fiyat uygulaması halinde piyasadaki değerlerin yeniden oluşması diye bir kavramın olmayacağı, her kuyumcunun bildiği gibi, piyasa şartları itibarıyla meslek erbabı kişilerin zaman zaman daha ucuza veya pahalıya satım yaptıkları ve bunun yeni fiyatın oluşmasına neden olduğu, bu durumun aksinin tasavvur edilmesinin abesle iştigal olacağı,
- Hem tüketicinin korunması hem de tüketici-esnaf güveninin oluşması amacıyla, her işyerinde uygulanacak altın fiyatlarının elektronik ekranlarda işyerinin dışında dahi ilan edilmesinin tavsiye haline getirildiği, burada güdülen amacın, bir tüketicinin daha işyerine girmeden karşılaşacağı fiyatlandırmanın ne kadarının altından, ne kadarının işçilikten kaynaklandığını anlayabilmesi ve duruma göre başka bir işyerini seçebilme imkânına sahip olması olduğu,
- Yapılan uygulamanın tam bir şeffaflık sağlama amacı taşıdığı, bugüne kadar bu uygulamadan ne kuyumcu esnafının ne de tüketicilerin herhangi bir şikâyetinin bulunduğu, aksine genel bir memnuniyetin söz konusu olduğu,
- Etiket kanunu gereğince her ürünün üzerinde fiyat bulunması gerektiği, altın sektöründe günde birkaç fiyat değişmesinin ürünlerin üzerine etiket konulmasını imkânsız hale getirdiği, tabeladan fiyatların yayımlanmasının bu anlamda kolaylık sağlayacağı düşünülüyor,

- ODA'nın yaptığı denetimlerin, altın ayarları ile ölçü ve tartı aletlerinin düzgünlüğünün kontrolünden ibaret olduğu, yapılan incelemelerde sınırlı sayıda aksaklıklara rastlandıysa da gerekli hukuki sürecin başlatıldığı, düşük ayarlı altın satımı yapıldığına dair şikâyet alınan yerlere yapılan sıkı kontrol ve uyarıların, kontrole muhatap olan işyerlerinde sıkıntı yarattığı, ODA hakkında gerçeklikle tamamen zıt olan iddiaların ortaya atılmasının nedeninin yapılan denetimler olabileceği, sektörün büyük bir kısmının yapılan denetimlerden memnun olduğu ve aynen devam ettirilmesini istediği,
- Denetimlerde kanuna aykırı durumları bulunmayan kişiler hakkında bir şikâyette veya başka bir başvuruda bulunma imkânlarının bulunmadığı, dosya konusu şikâyetlerde yer alan ODA'nın denetim yapmakla tehdit ederek zor kullandığı beyanlarını kabul etmedikleri,
- Hukukun en temel ilkelerinden birinin; kanundan kaynaklı yetkilerin kullanılmasının suç veya kusur kabul edilememesi olduğu, ODA'nın denetim yapmasının; kendisine tanınmış bir yetkinin ötesinde, kaynak kanunun yüklediği bir görev olduğu,
- Bir odanın; kendisine kanunla yüklenen bir görevi yapmasının, ya da yapacak olmasını bildirmesinin bir tehdit veya şantaj olarak kabul edilemeyeceği,
- Ülkemizde sadece darphane tarafından basılan yarım, çeyrek, ata gibi altın ürünlerinin çok düşük fiyatlara satılması nedeni ile şüpheli durumların olduğu, bununla birlikte; piyasada sahte ürünlerin bulunduğu bilindiği, kimi kuyumcuların sahte basım altınları piyasa fiyatının altında sattığına ilişkin söylentiler bulunduğu ve bu durumla ilgili şikâyetlerin ODA'ya ihbar olarak geldiği,
- ODA'nın, ihbar ve söylentileri değerlendirerek denetimleri artırma kararı aldığı, şüpheli kuyumcuların yapılan denetimler esnasında örnek alımlara izin vermediğinin görüldüğü ve bu engel karşısında savcılıklar nezdinde girişimlerde bulunulduğu,
- ODA'nın halka açık bir internet sitesine sahip olduğu ve yayın organı olarak bir dergiye sahip olduğu, anılan iletişim araçları vasıtasıyla sabit fiyat hakkında herhangi bir kararın yayımlanmadığı,
- ODA'nın resmi kurum olması nedeni ile her uygulamasının kararla gerçekleştiği ve incelenen ODA yönetim kurulu defterlerinde de ne sabit fiyata ilişkin ne de bunun devamındaki uygulamaya ilişkin en ufak bir kararın bulunmadığı,
- İddia edildiği gibi, ceza kesilmesinin imkânsız olduğu, mevcut ODA yönetim kurulunun göreve geldiğinden bu yana tek bir ceza uygulamasının bulunmadığı,
- Her esnafın işçilik payını bizzat kendisinin belirlediği durumda uygulamada sabit bir fiyat tesisinin söz konusu olamayacağı,
- Kendisinden bağış alınan esnafın kimler olduğunun belli olduğu, bunların çoğunlukla Kuyumcular Çarşısında yapılan güvenlik düzenlemeleri (kapı, alarm, güvenlik kameraları, karakolla bağlantı) ile diğer çevre düzenlemeleri için verildiği, bağış veren esnafın uygulamalardan memnun olduğu ve denetimlerin devam etmesini talep ettiği, bu durumun da ODA tarafından yapılan bir cezalandırma yöntemi olamayacağına en açık göstergesi olduğu,

- Mevcut ODA yönetiminin, göreve geldiği tarihten itibaren, meslek erbabının sorunlarını öğrenmek ve çözüm geliştirmek amacıyla semt toplantıları yapma kararı aldığı, bu bağlamda yönetim kurulundaki kişilerin de katıldığı toplantıların yapıldığının doğru olduğu, ancak ilk toplantıları takip eden toplantılarda yönetim kurulu üyelerinin katılımının pek olmadığı, bu tip toplantıların yapılmasına ve sonuçlarından ODA yönetiminin haberdar edilmesine karar verildiği,
- ODA yönetiminden kimsenin katılmadığı kimi toplantılarda kanuna uygun olmayan kararlar alındığı, kimi toplantılarda da sadece kendi aralarında alınıp ODA yönetimini ilgilendirmesi söz konusu olamayacak kararların alındığının görüldüğü, bu toplantılara ilişkin olarak, semt esnafının temsilci olarak belirlediği kişilere genel olarak sözlü şekilde bilgilendirme yapıldığı, bu bilgilendirmede, bölgesel sorunlar doğrultusunda yasal girişimlerde bulunulacağı söylenmekle birlikte, kanuna ve usule aykırı kararların uygulamasının mümkün olmayacağı, ODA'nın buna taraf olamayacağı ve bir kısım esnafın kendi arasında aldıkları kararların ODA'ya ve diğer esnafları bağlamayacağı hususlarının belirtildiği,
- ODA'ya yollanan ve hakkında açıklama istenen belgelerin herhangi bir ajanda yaprağına yazılarak tutulan tutanaklar olduğu, ODA'nın dahil olduğu bir toplantıda böyle bir şey olamayacağının açık olduğu, ODA yönetiminden kimsenin temsilci olarak toplantıda bulunmadığı ilgili toplantıda hazır olanların belli olduğu, kimi semt toplantılarında alınan ve yaptırım uygulanmasının istenildiği kararların ODA gündemine gelmediği ve doğal olarak hiçbir işlem yapılmadığı,

belirtilmiştir.

- (74) ODA tarafından gönderilen savunmanın ekinde ODA'nın İzmir'deki kuyumcu esnafı arasında yaptırdığı memnuniyet anketinin sonuçları da paylaşılmış ve savunmada ankette sunulan kuyumcu esnafı görüşlerinden de fiyat birlikteliği uygulaması veya zorlamasının bulunmadığının görüleceği belirtilmiştir. Anket kapsamında 88 tane kuyumcu esnafına yöneltilen sorular ile verilen cevaplara ilişkin örneklere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 1: Anket Soruları ve Kuyumcu Esnafı Tarafından Verilen Yanıtlar

<p>1. Soru: İş yeri dışarısındaki elektronik levhalar hakkında ne düşünüyorsunuz?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Müşteriler aşırı düşük fiyat ve aşırı yüksek fiyat farklarından şikayetçi olup, hep birbirimize şüphe ile bakıyorlardı. Artık bu olmuyor. Böylece makul olanı anlıyorlar. Dolandırıcılığa karşı kendilerini güvende hissediyorlar. - Ürünlere tek tek satış fiyatı etiketi koyma imkanı yok. Dışarıdaki levhalar sayesinde piyasa altın fiyat ortalamalarından haberdar olan tüketici ile aramızda bir sorun olmuyor. Müşteriler değişen altın fiyatlarından anında haberdar oldukları için aldatıldıklarını düşünmüyorlar. - Ekran sayesinde, müşterilere ekstradan güven vermiş oluyoruz. Gittiği her yerde aynı rakamları ve ekranı gören müşteri, daha rahat ve huzurlu bir şekilde alışverişini yapıyor.
<p>2. Soru: ODA'mız tarafından tespiti yapılan; İstanbul piyasa değerleri, Borsa ve Merkez Bankası verileri ışığında şekillenen İzmir piyasası ortalama altın alım satım değerleri ve bunların yayınlanması hakkında ne düşünüyorsunuz?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Her birimizin tek tek bu verileri takip etmesi imkansız denecek kadar zor. Bazen günde birkaç kez değişiyor. Bizler İstanbul fiyatlarını takip etmek zorundayız. Oda bunları bizim yerimize takip ediyor ve bildiriyor. Bu iyi bir hizmet. - Müşteriler televizyondan altın fiyatlarını TV ve internetten takip ediyor ve bize geldiğinde o fiyatlardan haberdar olmazsak şüphe ile bakıyor. Bu uygulama daha iyi oldu.
<p>3. Soru: ODA'nın yayınladığı bildirim yapılan tespit edilen piyasa fiyatları miktarları hakkında ne düşünüyorsunuz? Fiyatlar konusunda bir telkin veya baskıya maruz kaldınız mı?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Serbestiz ama piyasadan bizim de müşterilerin de haberdar olması güven oluşturuyor. Piyasa bu ama biz böyle satacağız da diyebiliyoruz. Kimsenin zorlandığını ne gördüm ne duydum. - Bunlar bizi haberdar edecek şeyler isteyen bu değerlere veya yakın değerlere göre alıp satıyor istemeyen hiç umursamıyor. Öyle olmasa bile kimin ne kadara sattığını nasıl kontrol edebilir. Sen niye ucuz sattın diye birbiri hakkında konuşmaları duyuyoruz ama oda kimseye ne bir şey söyledi ne de zorladı. - Odanın yayınladığı fiyatlar tavsiye edilen fiyatlardır. Herhangi bir baskı veya telkin görmedik. Uygulama tamamen bilgilendirme ve fiyat kirliliğini önleme maksatlıdır. Kuyumcular da müşteriler de bu uygulamadan memnun.
<p>4. Soru: Meslek erbaplarının işyeri uygulamaları ya da kendi aralarındaki toplantılarda aldıkları kararların haberlerinin yayınlanması hakkında ne düşünüyorsunuz?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odanın mesleğe dair gelişmelerden haberdar etmesi gerekiyor. Piyasanın nasıl olduğundan haberdar olmak isterim.
<p>5. Soru: ODA'mız tarafından artırılan denetimler hakkında düşünceniz nedir?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eskiden ben düşük fiyattan satıyorum diye düşük ayarlı altın satıyorlardı. Böyle yaparak rekabeti bozuyorlardı. Şimdi düzen oluştu. Yeni durumdan rahatsız olanlar sürekli oda aleyhine konuşuyorlar. Şimdi yapamıyorlar. Bizim çekinecek bir şeyimiz yok. Denetimden doğru esnaf neden korksun. - Denetimlerin artması içimizdeki kötü niyetlilerin ortaya çıkmasına neden oluyor. Altını düşük ayarlı veya sahte basım altınlar satanlar artık cesaret edemez oldular. Aramızda haksız rekabet oluyordu bunu önlediği için memnunum.
<p>Kaynak: Birinci Yazılı Savunma</p>

- (75) Gönderilen anketler incelendiğinde, yukarıdaki tabloda yer verilen cevapların aynısına veya çok benzerlerine 33 kuyumcu esnafı tarafından yer verildiği dikkat çekmektedir. 25 kuyumcu esnafı ise "olumlu", "pozitif", "çok iyi" gibi kısa ifadelerle sorulara olumlu yanıtlar vermiştir. Geriye kalan kuyumcu esnafı ise anket sorularına olumlu yönde cevap vermekle birlikte bunu farklı şekilde ifade etmişlerdir.
- (76) ODA tarafından yapılan savunmada temel olarak; ODA yönetiminin uygulamalarının tamamının tüketicinin korunmasına, şeffaf ve güvenilir ve rekabetçi bir piyasa ortamına yönelik olduğu, kuyumcuların alış-satış fiyatlarının kendilerince belirlendiği ve ODA'nın buna yönelik bir müdahalesinin bulunmadığı ifade edilmektedir. Bununla birlikte, hem altın fiyatlarının anlık olarak takibinin kolaylaştırılabilmesi hem de tüketicinin korunması ve tüketici-esnaf güveninin oluşması amacıyla, elektronik ekranlar aracılığıyla tavsiye fiyat uygulaması yoluna gidildiği belirtilmektedir. Ancak aşağıda ayrıntılarına yer verilen, önaraştırma ve soruşturma kapsamında elde edilen belgeler ile yapılan görüşmeler sonucunda ulaşılan bilgiler söz konusu savunmayı geçersiz hale getirmektedir.

- (77) ODA'da yapılan yerinde incelemede elde edilen İzmir'deki farklı semtlerde yapıldıkları anlaşılan toplantılar sonucunda düzenlendiği anlaşılan "KUYUMCU ESNAFI TOPLANTISINDA ÖNE ÇIKAN KONULAR", "BUCA İLÇESİ KUYUMCU ESNAFI TOPLANTISINDA ÖNE ÇIKAN KONULAR" ve "ÜÇYOL, HATAY, ÜÇKUYULAR, EŞREFFAŞA, YAĞHANELER, ÇİMENTEPE, KADİFEKALE KUYUMCU ESNAFI TOPLANTISINDA ÖNE ÇIKAN HUSUSLAR" başlıklı belgelerde yer alan "**İZMİR KUYUMCULAR ODASI BAŞKANLIĞI'nda düzenlenen**", "22 ayar bilezik satışlarında, **odanın açıklamış olduğu tavsiye bilezik fiyatının en çok; 2 tl altında satış yapılacağı bunun dışında indirim yapılmayacağı**", "Çeyrek, yarım, tam, Ata altını satış fiyatlarında kesinlikle indirim yapılmayacaktır, **odanın açıkladığı fiyatlardan satış yapılabilecektir**" şeklindeki ifadeler, altın alış ve satış fiyatlarının ODA tarafından belirlendiğini göstermektedir. Benzer şekilde, kararın fiyat birlikteliğine ilişkin bulgulara yer verilen bölümünde değerlendirilmiş olan, fiyat birlikteliği uygulamasına başladıktan sonra çeşitli kuyumcuların istek ve görüşlerine yer verilen ve ODA'ya hitaben yazılan belgelerin de ODA'nın fiyat birlikteliğine ilişkin uygulamalarını açıkça gösterdiği değerlendirilmektedir.
- (78) Aynı zamanda İzmir'in çeşitli semtlerindeki kuyumcularla yapılan ve kararın önaraştırma ve soruşturma döneminde teşebbüslerle yapılan görüşmelerde elde edilen bilgiler bölümünde yer verilen görüşmelerde dosya konusu fiyat birlikteliği uygulamasının ODA tarafından yürütüldüğü ve denetiminin de ODA tarafından gerçekleştirildiği ifade edilmiştir (Belge-16, 22, 24, 25). Nitekim yukarıda yer verilen görüntü kayıtlarına ilişkin konuşma metnine bakıldığında da incelenmekte olan fiyat birlikteliğinin ODA tarafından uygulandığı ve belirlenen fiyatlara uyulması yönünde kuyumculara baskı yapıldığı ve uymayanlara da para cezası verildiği ODA Başkanı tarafından açıkça dile getirilmiştir. Dolayısıyla, ODA'nın fiyat birlikteliğini sağlamak adına bir uygulamasının bulunmadığına yönelik savunması kabul edilememektedir. Elde edilen bu bilgi ve belgeler doğrultusunda, ODA tarafından yapılan denetimlerin altın ayarları ile ölçü ve tartı aletlerinin düzgünlüğünün kontrolünden ibaret olduğu, bunun dışında bir denetimin bulunmadığına yönelik savunmanın da kabul edilmesi mümkün değildir.
- (79) Savunmada öne çıkan bir diğer husus ise ODA'nın resmi kurum olması nedeni ile her uygulamasının kararla gerçekleştiği, ancak incelenen ODA yönetim kurulu defterlerinde ne sabit fiyata ilişkin ne de bunun devamındaki uygulamaya ilişkin en ufak bir kararın bulunduğu, kimi semt toplantılarında alınan ve yaptırım uygulanmasının istenildiği kararların ODA gündemine gelmediği ve doğal olarak hiçbir işlem yapılmadığı, ayrıca ODA yönetiminden kimsenin katılmadığı kimi toplantılarda kanuna uygun olmayan kararlar alınmasının ve bir kısım esnafın kendi arasında aldıkları kararların ODA'yı ve diğer esnafları bağlamayacağı yönündedir. Ek olarak, ODA'ya yollanan ve hakkında açıklama istenen belgelerin herhangi bir ajanda yaprağına yazılarak tutulan tutanaklar olduğu da belirtilmektedir.
- (80) Karar kapsamında yer verilen tespitler doğrultusunda, dosya konusu fiyat birlikteliğinin sağlanmasında ODA'nın belirleyici bir rol oynadığı ve altının alış ile satış fiyatlarının ODA tarafından belirlendiği değerlendirilmiş ve bu doğrultuda, ODA'nın söz konusu uygulamaları 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde yasaklanan bir teşebbüs birliği kararı olarak nitelendirilmiştir. Yapılan savunmada ODA yönetim kurulu defterlerinde söz konusu fiyat birlikteliğine ilişkin herhangi bir kararın bulunmadığı yönündeki husus ise, teşebbüs birliği kararının yazılı olması şartının aranmaması sebebiyle, dosya konusu teşebbüs birliği kararına yönelik ihlal tespitine halel getirmeyecektir.

- (81) Nitekim Ankara Akaryakıt Satıcıları Derneği, Petrol Ürünleri İşverenler Sendikası ve Türkiye Akaryakıt Bayileri Petrol ve Gaz Şirketleri İşveren Sendikası hakkında yürütülen soruşturma sonucunda alınan Rekabet Kurulunun 18.09.2000 tarihli ve 00-35/392-219 sayılı kararında da;

“Soruşturmaya konu olan teşebbüs birlikleri, yaptıkları yazılı ve sözlü savunmalarında konuya ilişkin olarak herhangi bir bağlayıcı karar almadıklarını ifade etmişlerdir. Kanunun 4 üncü maddesi anlamında teşebbüs birliklerine ait "karar" kavramı, birlik kurallarını, üyeleri bağlayıcı kararları, tavsiyeleri ve birliğin üyelerinin davranışlarını koordine etmeye yönelik tüm fiillerini kapsamaktadır. Yukarıdaki açıklamaların ışığında, PÜİS ve TABGİS'in kredi kartlı satışlarda komisyon uygulanmaya başlanması ve promosyon faaliyetlerinin kaldırılmasına ilişkin gerçekleştirdikleri basın duyuruları ve yazışmaların, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4 üncü maddesi kapsamında bir aykırılık teşkil ettiği anlaşılmaktadır. Söz konusu teşebbüs birliklerinin karar defterlerinde konuya ilişkin bir kararın olmaması ya da bu kararı üyelerine resmi tebliğat kurallarına göre göndermemiş olmaları, bu eylemlerin Kanun'un 4 üncü maddesi kapsamı dışına çıkması için yeterli bir gerekçe değildir.”

ifadelerine yer verilerek, teşebbüs birliğinin uygulamalarının karar defterinde yer almadığı yönündeki savunma reddedilmiştir.

- (82) Öte yandan, ODA'nın savunmasında yer alan söz konusu hususlara yönelik yapılacak değerlendirmede, Rekabet Kurulunun “anlaşma” kavramına yönelik yaklaşımı da dikkate alınabilecektir. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin gerekçesinde belirtildiği üzere; anlaşmanın varlığı için tarafların kendilerini bağlı hissettikleri herhangi bir uzlaşma ya da uyuşmanın mevcut olması yeterlidir. Bu çerçevede yazılı, sözlü, sarıh veya zımni herhangi bir suretle taraf iradelerinin uyuşması yeterli olmakta; anlaşmanın kurulması bakımından ilave bir geçerlilik şartı aranmamaktadır. İhlalin tespitinde şekil şartlarına uygunluğun aranmaması sebebiyle, rakipler arasında anlaşma sağlandığını ortaya koyan belgelerin imzalı olup olmadığı yahut görüşmeye/toplantıya katılan şahsın teşebbüsü temsile yetkili olup olmadığı hususları, teşebbüsün ihlalden dolayı sorumlu tutulabilmesi bakımından önem taşımamaktadır.
- (83) Kurul Ankara Ekmek II kararında⁵ benzer bir olayda aşağıda yer verilen hususlara işaret ederek, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamındaki ihlallerin tespitine ilişkin ispat standartlarına açıklık getirmektedir:

“...4054 sayılı Kanun'da, Medeni Hukuk ve Borçlar Hukuku mevzuatında kullanılan 'sözleşme' ya da 'akit' terimleri yerine 'anlaşma' terimi kullanılmıştır. Kanun'un 4. maddesinin gerekçesi de dikkate alındığında, anlaşmada Medeni Hukuk'un geçerlilik koşullarına uyma ölçütünün aranmadığı ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla, taraflar arasındaki danışıklı ilişki ya da irade uyuşmalarının anlaşma olarak değerlendirilmesinde hukuki geçerlilik ve bağlayıcılık şartı aranmamalıdır.

Bu nedenle, soruşturma konusu anlaşma belgelerinin taraflar açısından herhangi bir hukuki bağlayıcılık içermemesi ve bazılarının imzasız olması gibi özellikler, söz konusu belgelerin anlaşma olarak değerlendirilmesine engel oluşturmamaktadır. Hatta teşebbüsleri ilzam ve temsil yetkisine sahip olmayan personelin rakip teşebbüslerle ulaştığı yazılı veya sözlü mutabakatlar, eğer teşebbüslerin bilgileri dahilinde veya yönlendirmeleri doğrultusunda olmuşsa ya da rekabeti sınırlayıcı etkiler doğurmuşsa bunlar da anlaşma olarak değerlendirilmektedir. Nitekim Kurul 26.11.1998 tarih ve 93/750-159 sayılı Kararı ile; 'Rekabet Hukuku açısından anlaşmalarda şekil şartının aranmadığı, dolayısıyla Gaziantep Tilmen Oteli'nde

⁵ 20.01.2009 tarih ve 09-03/49-18 sayılı karar.

yapılan toplantıya katılan şahısların ilgili firmaları temsile yetkili olmadığı ve adı geçen anlaşmada imzalarının bulunmadığı yönündeki savunmaların 4054 sayılı Kanun'a aykırı bir anlaşmanın varlığını ortadan kaldırmadığı' sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca, 4054 sayılı Kanun delil ve ispat araçları ile ilgili bir sınır öngörmemektedir. Dolayısıyla hukuka uygun olarak elde edilmiş her türlü delil ve ispat araçlarının anlaşmaların varlığını kanıtlamak amacıyla kullanılmasında bir sakınca bulunmamaktadır. Bu bakımdan, ilgili belgelerin bir anlaşma olarak değerlendirilmesi açısından delil niteliğinde olduğu; yapılan yerinde incelemelerde elde edilen diğer bilgilerin ise anılan anlaşma belgelerini destekleyici nitelikte olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

...Dolayısıyla hakkında soruşturma açılan taraflarca, belgelerde imzanın bulunmaması, belgelerin yetkisiz kişilerce imzalanması ve hukuki bağlayıcılığının olmaması yönünde yapılan savunmalar ihlalin varlığını ortadan kaldırmamaktadır."

- (84) Söz konusu kararda yer verilen açıklamalar, Rekabet Kurulunun kullanılacak olan delillere ilişkin ispat standardına yönelik genel bakış açısını göstermekte olup, bu doğrultuda söz konusu değerlendirmeler dosya kapsamında teşebbüs birliği kararları için de geçerli olacaktır.
- (85) Bu noktada, ODA tarafından gönderilen savunmanın ekinde yer alan İzmir'deki 88 tane kuyumcu esnafına yaptırılan anketlere ilişkin bir değerlendirme yapılması gerekmektedir. Anketlerde yer alan sorulara verilen cevaplarda genel olarak; kuyumculara asılan elektronik levhalar ile birlikte fiyat karmaşasına son verildiği, kuyumcu esnafına büyük kolaylık sağlandığı ve böylece tüketicinin güvenli bir şekilde alışveriş yapma imkânı elde ettiği, ODA tarafından belirlenen fiyatların tavsiye fiyatlar olduğu, ODA'nın bilgilendirme yapmasının zaruri olduğu, denetimler sonucunda düşük aralığı veya sahte altın satanların tespit edildiği ifade edilmiştir.
- (86) Bununla birlikte, yukarıda belirtilen hususlardan farklı olarak ankette fiyat birliğine ilişkin değerlendirmede bulunan kuyumcu esnafının verdiği cevaplar içerisinde dikkat çeken ifadelere aşağıda yer verilmektedir.
- (87) (.....) isimli kuyumcu tarafından aşağıda yer verilen hususlar ifade edilmiştir:
- "Biz firma olarak bu sisteminizden ve tabelalardan fiyat uygulamasından memnunuz devam etmesini talep ediyoruz. Ancak uymayanlarında oda tarafından gerekli cezayı almalarını bekliyoruz."*
- "Derneğimizin belirlediği fiyatlara uyuyoruz. Diğer esnafında bunlara uymasını ümit ediyoruz."*
- (88) (.....) isimli kuyumcu tarafından aşağıda yer verilen hususlar ifade edilmiştir:
- "Denetimler devam etsin gereği neyse yapılsın. Haksız rekabet ortadan kalksın. Herkes derneğe ve fiyatlara uysun. Müşterinin kuyumcuya olan güveni de bu durumda artar...."*
- (89) (.....) isimli kuyumcu tarafından aşağıda yer verilen hususlar ifade edilmiştir:
- "Bu şekilde elektronik levhaların kurulması biz kuyumcular ve sevgili müşterilerimiz açısından faydalı olmuştur. Bazı meslektaşlarımız az miktarda karla bilezik ya da başka bir altın çeşidini satabiliyorlardı. Bu şekilde piyasadaki mevcut olan durumun önüne geçilmiş olur."*
- "Odanın uyguladığı yerinde görüyorum. Biz kuyumcular için daha iyi oldu. Kar marjımız yükseldi. Bir telkin ya da baskıya maruz kalmadım"*

- (90) (.....) isimli kuyumcu tarafından aşağıda yer verilen hususlar ifade edilmiştir:
- “Çok iyi isabet olmuş bir uygulama hem müşterilerde esnaflar arasındaki ciddiyeti belirliyor. Rahat nefes aldık. Müşteri memnun”*
- “altınların ve gümüşlerin alım satım arasında ki fiyatlar gayet normal olup. Esnaf arkadaşlarımızın para kazançları bakımından memnun olmuştur...”*
- “Kazanç olarak esnaflar olarak memnunuz kazanmanın ne olduğunu bu uygulamalardan sonra öğrendik. Fiat konusunda ne baskısı, ne maruzu bizler istedik. Tavsiye edilen fiyatları her esnaf daha evvel birbirine düşman gibiydi şimdi herkes memnun.”*
- “Bu denetimlerin bile daha fazlasının istiyoruz. **Şimdiye kadar böyle bir çalışma olmamıştı Sonsuz TEŞEKKÜR EDİYORUZ**”*
- (91) (.....) isimli kuyumcu tarafından aşağıda yer verilen hususlar ifade edilmiştir:
- “zaman zaman toptandan aldığımız fiyatlarla sattığımız perakende fiyatlar çok yakın sattığımızı değil düzenlenmesini istiyoruz”*
- “daha çok sık denetim yapılınsın yaptırım olarak birşeyler yapılmasını istiyoruz. Caydırıcı odadan zaman zaman görevlendirilmiş arkadaşlar, iş yerlerine altın alıp satmak için müşteri gibi gidip denetleyebilir. **Toplantıda alınan kararlara esnaflar uymuyor, alış ve satışlarda**, bu bizleri müşteriler karşı zor durumda bırakıyor, daimi müşterilerimizden çoğunun güvenini yitiriyoruz.”*
- (92) (.....) isimli kuyumcu tarafından aşağıda yer verilen hususlar ifade edilmiştir:
- “BELİRLENEN FİYAT ÜZERİNDEN SATIŞ YAPMAK BİZE VE MÜŞTERİLERE İTİRAZ ETMELERİNİ ORTADAN KALDIRDI.”**
- (93) (.....) isimli kuyumcu tarafından aşağıda yer verilen hususlar ifade edilmiştir:
- “Denetimi, genelde dürüst olmayan esnaflara yaparlar. O yüzden odamızın dediği gibi dürüst olana doğru olana hiçbir sıkıntı olmaz ve korkmaz **Fiyat birliği genelde iyi gidiyor. Ama bazı bozan kişiler oluyor. Ama genelde iyi gidiyor.**”*
- (94) (.....) isimli kuyumcu tarafından aşağıda yer verilen hususlar ifade edilmiştir:
- “**Kar oranları değişiklik gösterebilir aradaki fark tatmin edici bir oran faiz fiyatlar olması müşteri kaybına yol açıyor odanın kontrolü müşteriler açısından olumlu Kendine güvenen esnafı yıpratmak hiçbir sorun odayla yaşanmaz.**”*
- (95) Söz konusu ifadelerin yanı sıra, bazı anketlerde “fiyat birliğinin bozulmaması”, “herkesin uymasını istiyoruz”, “fiyat birliği ve fiyatların anlık takibi açısından oldukça faydalı olduğunu düşünüyoruz”, “Fiyatlardan memnunuz”, “para kazanmamız açısından çok önemli”, “Aramızda rekabet oluyordu, bunu önlemiştir”, “Tabiki gönlümüz herkesin aynı fiyata satmasından yana” ve “ama fiyat birliğinin hem müşteri hem esnaf açısından daha sağlıklı olacağını düşünüyorum”. şeklindeki ifadeler yer verildiği görülmektedir.

- (96) Bu çerçevede, anketlere verilen cevaplar içerisinde yer alan ifadelerin, ODA'nın altın fiyatlarında belirleyici rol oynadığı ve fiyat birlikteliğine yönelik ODA tarafından denetim gerçekleştirildiği yönündeki tespitleri de destekler nitelikte olduğu görülmektedir.
- (97) Bununla birlikte anketlerde dikkat çeken bir diğer husus ise birçok kuyumcu esnafının neredeyse birebir aynı cevapları vermeleridir. Her ne kadar (.....) yetkilisi tarafından yapılan görüşmede kendisinin Rekabet Kurumuna herhangi bir başvuruda bulunmadığı ifade edilmiş olsa da, 06.08.2015 tarih ve 3694 sayılı Kurum kayıtlarına intikal eden ve (.....) adresinden gönderilen yazıda da, ODA'nın belirlediği cevapları anketlere doldurmaları hususunda kuyumcu esnafına telkinde bulunduğu belirtilmiştir. Söz konusu yazı ekinde yer alan ve ODA tarafından kuyumculara anket cevabı olarak verildiği iddia edilen yazıda yer alan hususların, kuyumcuların verdiği cevaplarla birebir aynı olduğu görülmektedir. Bu durum ODA tarafından hazırlanan ve kuyumculara dağıtılan cevapların kuyumcu esnafı tarafından birebir veya biraz değiştirilerek anketlere yazıldığı iddialarını desteklemektedir. Tüm bu hususlar göz önünde bulundurulduğunda, savunmanın ekinde yer alan anketler yapılan değerlendirmede dikkate alınamamıştır.
- (98) Sonuç olarak, tarafın beyan ettiği savunmaların herhangi bir somut dayanağı bulunmadığından, savunmalara esas teşkil eden hususlar vakanın değerlendirilmesini değiştirecek nitelikte değildir.
- (99) ODA savunmasında, yukarıda yer verilen savunmalara ek olarak, yapılan toplantılar özelinde olmak üzere şu hususlara yer verilmiştir;
- Yeni ODA yönetimin görevine başlamasıyla ilçelerde ve hatta semtlerde özel olarak birlikler oluşmasını sağlamak ve böylece tabandaki tüm kuyumculara ulaşmanın hedeflendiği, bu doğrultuda bilgilendirme amaçlı ziyaretlerin yapıldığı ve semt toplantılarının özendirildiği,
 - Ortaya çıkan fikirlerin iletilmesi için her ilçenin kendi içinde bir temsilci seçtiği, aslen resmi sıfatı olmayan bu temsilcinin ilçe esnafının temsilcisi olup, ODA'nın temsilcisi olmadığı,
 - Toplantıların ODA'nın koyduğu kuralların denetlenmesi amacını taşımadığı, ODA'ya sorunları ve çözümleri iletme yeri olduğu, bu nedenle de bağımsız nitelik taşıdığı ve ODA yetkililerinin bu toplantılara katılmadığı,
 - ODA yönetiminin ilçelerde yapılan toplantılara katılmamaya özen gösterdiği, bu durumun alınan semt kararlarının birbirinden farklı olmasından anlaşılacağı ve kanuna veya mesleğin gerekliliklerine aykırı bulunan karar veya taleplerin ODA tarafından herhangi bir yaptırıma tabi tutulmadığının ortada olduğu,
 - Yapılan semt toplantılarında alınan kararların hiçbirinde ODA yönetim kurulu üyelerinin imzasının bulunmadığı,
 - Toplantılar çerçevesinde kuyumcu esnafının belediyelerle ve diğer kurumlarla yaşadığı sorunlar, güvenlikle ilgili problemler ve mesleki diğer hususlara ilişkin tespitler yapıldığı ve bu sorunlarla ilgili kurumlar nezdinde sözlü ve yazılı girişimlerde bulunulduğu,
 - Resmi bir kurum olan ODA'nın, yetkisini aşacak hiçbir oluşumun ya da talebin muhatabı olmadığı, bu tip eylemlerin içinde bulunmasının veya buna yönelik karar alınmasının söz konusu olamayacağı, ODA'nın da diğer resmi kurumlar gibi sadece kendisine gelen başvuruları kıstas alarak ve gelen başvuruları ilgili kanunlar yönünden değerlendirerek sonuca bağladığı,
 - ODA'yı hedef alan herhangi bir başvurunun bulunmadığı, bu nedenle ODA'nın herhangi bir kararı veya uygulamasının da olmadığı,

- Semt toplantılarında belirgin olarak ortaya atılan iki sorun bulunduğu, bunlardan ilkinin bazı kuyumcu esnafının diğer meslektaşlarının sattığı fiyattan daha düşük fiyata altın satacağını beyan etmesine rağmen, alım yapmak isteyen tüketiciye elinde mal bulunmaması gerekçesiyle satış yapmaması ve böylelikle meslektaşlarını kötülemesi olduğu,
- Komşu kuyumcuları yüksek fiyattan alım-satım yapıyor gibi göstererek meslektaşların ticari hayatına zarar verildiği, böylelikle tüketicinin bu esnafı yönlendirildiği ve bu durumun da haksız rekabet teşkil ettiği,
- İkinci sorunun ise düşük bedelle hatta kimi zaman maliyetinin altında satış yapan bazı esnafın zarara uğramamak amacıyla gösterdiği ayarla ilgisi olmayan düşük ayarlı altın satması ve tüketiciyi kandırması olduğu,
- Bu nedenle geniş anlamda mesleğin güvenliğinin zedelendiği, özel olarak tüketiciyi ve o yöredeki esnafın zarara uğradığı,
- ODA yönetiminin bunlara karşı esnafın çözüm önerilerini aldığı ve ortaya iki çözüm yolunun çıktığı; birincisinin altında uygulanacak fiyatların işyerinin dışındaki tabelalarda bildirilmesi, ikincisinin ise denetimlerin sıklaştırılması olduğu,
- Daha önce denetimlerde düşük ayarlı altın ölçümü yapılan ve öncelikle mektup ile uyarılan ve devamında savcılığa şikâyet edilen ve hatta bundan dolayı haksız rekabet hükümlerine aykırı davranmaktan ceza alan kişiler ve bunlarla aynı duruma düşmekten çekinen bir kısım kuyumcu esnafının bulunduğu,
- Uygulayacağı fiyatlar konusunda halkı yanılttığı ve düşük ayarlı altın sattığı iddiasıyla sürekli sözlü şikâyetlere konu olan ve bu nedenle denetlemeye konu edilen (.....)'nin ((.....)) daha önce işletmesinde 01.08.2014 tarihinde yapılan denetimde düşük ayarlı altın tespit edildiği ve ardından 14.04.2015 ve 06.07.2015 tarihlerinde denetim yapılmasına izin vermediği, bu nedenle denetimin ODA tarafından veya savcılık eli ile yapılmasına yönelik ODA'nın başvurusu (İzmir C. Başsavcılığı 2.015/91673 soruşturma) bulunduğu,
- Diğer yandan (.....)'in (ve ortağı olduğunu belirttiği (.....)'in) açmış olduğu sergide yapılan denetimlerde sattıkları ürünlerin taşlarında değer düşüklüğünün tespit edildiği,
- ODA tarafından tavsiye fiyat açıklaması yapılmasının yeni bir uygulama olmadığı, açıklanan fiyatların darphane ürünleri olan ziyet, çeyrek, yarım, tam, ata altınları ile 22 ayar (bilezik) piyasa fiyatları olduğu, bunların hem esnafı hem de tüketiciyi bilgilendirme amaçlı olduğu, bunların işçilik bedelleri ve kar unsuru ile bağlantılı kısımlar olmadığı, zaten bu fiyatların da altın borsası ve darphane fiyat bildirimleri ile ortaya çıkan piyasa takip uygulamasından başka bir şey olmadığı, ayrıca bugüne kadar hiçbir kişiye ceza yaptırım uygulanmadığı,
- Dosyada bahsi geçen video kayıtlarının ise aktarılan ifadeler üzerinden bile bakıldığında nasıl bir oyunun oynandığını gösterdiği, fiyat birlikteliği zorlaması ve ceza kesilmesi gibi söylemlerin tamamının konuşmanın içinde sürekli (.....) tarafından zikredildiği, söz konusu görüşmelerin (.....) tarafından devam eden sorunları ortadan kaldırmak amacıyla ODA yöneticilerinin işyerine davet edilmesi ile gerçekleştirildiği, (.....)'nin konuşmalarında geçen ifadelerin şu andaki iddialarını ortaya atmak üzere önceden tasarlanmış ifadeler olduğu

belirtilerek, işlenemez suç hali olduğu ortada olan iddialar hakkında kusursuz oldukları yönünde karar verilmesi; bunun mümkün olmaması halinde ise teşebbüs birliği kararına 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca muafiyet tanınması talep edilmiştir.

- (100) Yukarıda özetlenen savunmada, kararın ilgili bölümlerinde yapılan değerlendirmelere ek olacak veya bunları değiştirecek nitelikte bir görüş bulunmamaktadır. Bununla birlikte, söz konusu savunmalara ilişkin değerlendirmelere aşağıda yer verilmektedir.
- (101) Kararın ilgili bölümünde ayrıntılı bir şekilde yer verildiği üzere, ODA'da yapılan yerinde incelemelerde bulunan esnaf toplantılarına ilişkin tutanaklarda yer alan "İZMİR KUYUMCULAR ODASI BAŞKANLIĞI'nda düzenlenen", "22 ayar bilezik satışlarında, odanın açıklamış olduğu tavsiye bilezik fiyatının en çok; 2 tl altında satış yapılacağı bunun dışında indirim yapılmayacağı", "Çeyrek, yarım, tam, Ata altını satış fiyatlarında kesinlikle indirim yapılmayacaktır, odanın açıkladığı fiyatlardan satış yapılabilecektir", "Müşteriye fiyat birliği var vs. denilmeyecek" ifadelerinden, ODA'nın bilgisi dahilinde İzmir kuyumcuları arasında semt bazında gerek bilezik, çeyrek, yarım, ata altın gibi ürünlerin satışlarda; gerekse hurda alımlarda ürün bazında fiyatlara ve indirim oranlarına ilişkin oldukça ayrıntılı kararlar alındığı anlaşılmaktadır.
- (102) Yine kararın ilgili bölümlerinde yer verilen ve gerek önaraştırma gerekse soruşturma döneminde İzmir'in çeşitli semtlerinde rastgele seçilen kuyumcularla yapılan görüşmelerde, dosya konusu fiyat birlikteliği uygulamasının ODA tarafından yürütüldüğü ve denetiminin de ODA tarafından gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Söz konusu görüşmelerde geçen ifadelerden bir kaçına aşağıda yer verilmektedir:

"İzmir Kuyumcular Odası'nın uygulamakta olduğu çeyrek altın, yarım altın, tam altın ve 22 ayar altın fiyatlarındaki birliği destekliyoruz. Fiyat birliği olmadan önce belirsizlik vardı, esnaf birbirine düşüyordu. [...]";

"İzmir Kuyumcular Odasının belirlemekte olduğu çeyrek altın, yarım altın, tam altın ve 22 ayar altın fiyatlarından satış yapılıyor. [...]";

"İzmir Kuyumcular Odasının uygulamakta olduğu fiyat birliği sisteminden çok memnunuz. Bu fiyat birlikteliği sayesinde çeyrek altın, yarım altın, tam altın ve 22 ayar altında para kazanabilir hale geldik. Bu fiyat birliği uygulamasını destekliyoruz."

(103) Öte yandan yapılan görüşmelerde ODA'nın yayımlanan fiyatlara uyulması yönünde kuyumcuları zorladığına ve denetimler gerçekleştirdiğine yönelik de bir çok ifade bulunmaktadır. Kararın ilgili bölümünde de değerlendirilen söz konusu ifadelerin bazıları şu şekildedir:

“ [...] Ancak liste fiyatının altında satış yaptığımız iddiasıyla biz odanın da borcu olduğu için 1500 TL tutarında bağış yaptık. Ama bu sistemden çok memnunuz kuyumcular için faydalı olduğunu düşünüyoruz.

Fiyatların uyumu ise semtlerde bulunan bazı kuyumcular denetliyor.”

“[...] Bu fiyat anlaşmasını bozan kuyumcular ödeme yapmak zorundadır. Odanın aldığı karardan memnunuz.”;

“[...] Bilerek fiyat anlaşmasını bozan kuyumculara birinci ihlalde 5 ata altın, ikinci ihlalde 10 ata altın alınması kararlaştırılmıştır. İzmir'deki kuyumcular olarak bu kararı beraber aldık. Fiyat anlaşması çeyrek altın, yarım altın, tam altın ve 22 ayar altına ilişkindir.”;

“[...] Odanın üzerimizde baskısı var, devamlı suretle fiyat kontrolü yapıyor, bu sisteme uymayanlara para cezası verilerek ve denetimler ile baskı altına alınıyor.”;

“[...] Yeni yönetimle birlikte, yayımlanan fiyatlara uymadığı durumlarda, yaptırım ve cezalarla karşılaşmaya başladık. Biz de belirtilen liste fiyatının altında satış yaptığımız için 1500 TL ceza ödedik, ancak Oda yetkilileri cezayı, Oda'ya yardım adı altında aldı.

Para cezasının yanı sıra, fiyatlara uymayanları sindirmek ve gözdağı vermek için sıklıkla ürün denetimi gerçekleştirip ve mali polise şikâyet etmekle tehdit ediyorlar.

Bu uygulamalar sonucunda, bizi sindirmeyi ve korkutmayı başardılar, geldiğimiz noktada Oda tarafından yayımlanan fiyatlara uymaya çalışıyoruz [...]”;

“[...] Oda tarafından yayımlanan liste fiyatına uymamam nedeni ile önce 1500 TL'lik ceza ile karşılaştım, ancak bu cezayı bağış adı altında yapıldı. Bunun yanı sıra, sürekli yapılan denetimlerle, benim masraf yapmama sebep oluyorlar. Söz konusu denetimlerin her biri 500-1000 TL arasında zarara uğramama neden oluyorlar.”;

“İzmir Kuyumcular Odası'nın Turgay BARANSEL başkanlığındaki yeni yönetimi ile Oda tarafından yayınlanan fiyatlara uyum zorunluluğu geldi. Fiyatlara uymayan kuyumculara ise hem para cezası hem de farklı baskı ve yaptırımlar uygulanıyor.

(104) Yukarıda yer verilen açıklamaların, ODA'nın fiyat birlikteliğinin uygulamasını takip ettiğine ve uymayanlara para cezası da dahil olmak üzere birçok yaptırımda bulunduğuna işaret ettiği değerlendirilmektedir. Ayrıca her ne kadar ODA tarafından yapılan savunmada, soruşturma kapsamında incelenen iddiaların ODA'nın yaptığı denetimlerinden rahatsız olan ve düşük ayarlı ürün satışı gerçekleştiren kuyumcu esnafı tarafından dile getirildiği belirtilse de, yukarıda kısaca yer verildiği üzere, ODA'nın fiyat birlikteliğine ilişkin uygulamalarının çok sayıda kuyumcu tarafından doğrulandığı açıkça görülmektedir. Nitekim, ODA tarafından sunulan savunmanın ekinde yer alan İzmir'deki 88 tane kuyumcu esnafına yaptırılan anketlere verilen cevaplar içerisinde yer alan ifadeler de ODA'nın altın fiyatlarında belirleyici rol oynadığı ve fiyat birlikteliğine yönelik ODA tarafından denetim gerçekleştirildiği yönündeki tespitleri desteklemektedir. Dolayısıyla ODA'nın İzmir'deki kuyumcular arasında alınan kararlarda ve fiyat birlikteliği uygulamasında herhangi bir rolünün bulunmadığı ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmediği yönünde yapılan savunmanın kabul edilemeyeceği değerlendirilmektedir.

- (105) Son olarak, kararda yer verilen (.....) yetkilisi (.....)'nin ODA Başkanı, (.....)'un sahibi (.....) ve ODA Başkan Yardımcısı (.....) ile yaptığı görüşmeleri içeren görüntü kaydında geçen ifadelerden, incelenmekte olan fiyat birlikteliğinin ODA tarafından uygulandığı, fiyat birlikteliğine yönelik ODA tarafından denetim yapıldığı ve uymayan kuyumculara para cezası verildiği hususlarının ODA Başkanı tarafından dile getirildiği görülmektedir. Görüntü kaydında geçen ifadelerin (.....) tarafından tasarlandığı, fiyat birlikteliğine ilişkin hususların (.....) tarafından dile getirildiği şeklindeki iddiaların somut dayanağı bulunmadığından kabul edilemeyeceği değerlendirilmektedir.
- (106) Yukarıda açıklanan nedenlerle, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal niteliği taşıyan teşebbüs birliği kararına muafiyet tanınması mümkün değildir.

I.5.3. Ceza Miktarının Takdirine İlişkin Değerlendirme

- (107) 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrasında *"Bu Kanunun 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yılsonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yılsonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir."* hükmüne yer verilmiştir.
- (108) Yönetmelik'in 1. maddesinde ise Yönetmelik'in amacı; *"4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 4. ve 6. maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunan teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyeleri ile bunların yönetici ve çalışanlarına, aynı Kanunun 16. maddesi gereğince verilecek para cezasının tespitine ilişkin usul ve esasları düzenlemek"* şeklinde belirlenmiştir.
- (109) Bu bağlamda kararın önceki bölümlerinde yer verilen bilgi, bulgu ve değerlendirmeler çerçevesinde; ODA'nın fiyat tespit etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği anlaşıldığından, ODA'ya 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesi ve ilgili Yönetmelik hükümleri uyarınca idari para cezası uygulanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.
- (110) ODA'nın fiyat tespit etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmesi, Yönetmelik'in 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi çerçevesinde diğer ihlaller kategorisinde değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme ile aynı maddenin ikinci fıkrası çerçevesinde ODA'nın fiyat tespiti eyleminin tüketici refahında yol açacağı muhtemel zarar ile fiyatlara uymayan kuyumculara uygulanan yaptırımların olumsuz etkisi dikkate alınarak %1,5 oranı belirlenmiştir. ODA'nın dosya konusu eyleminin bir yıldan uzun ve beş yıldan kısa sürmesi nedeniyle Yönetmelik'in 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca bu oran yarısı oranında artırılarak hakkında soruşturma yürütülen teşebbüs birliğine 2015 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin taktiren %2,25 oranında idari para cezası verilmesi gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.
- (111) Diğer taraftan ODA Başkanı Turgay BARANSEL'in ihlalde belirleyici etkisinin bulunmadığı değerlendirildiğinden, söz konusu kişiye idari para cezası verilmesine gerek olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

(112) 07.07.2015 tarih, 15-28/308-M sayılı Kurul kararı uyarınca yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapor'a ve Ek Görüş'e, toplanan delillere, yazılı savunmalara, sözlü savunma toplantısında yapılan açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre;

1- İzmir Kuyumcular Odasının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine,

2- Bu nedenle, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin üçüncü fıkrası ve "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Halinde Verilecek Para Cezalarına İlişkin Yönetmelik" in 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ve ikinci fıkrası, üçüncü fıkrasının (a) bendi hükümleri uyarınca 2015 mali yılı sonunda oluşan ve Kurul tarafından belirlenen yıllık gayri safi gelirlerinin takdiren %2,25 oranında olmak üzere;

- İzmir Kuyumcular Odasına 4.740,35 TL

idari para cezası verilmesine,

3- İzmir Kuyumcular Odası Başkanı Turgay BARANSEL'e idari para cezası verilmesine gerek olmadığına,

OYBİRLİĞİ ile Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere karar verilmiştir.